

บทที่ 5

ทัศนคติและความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยกับแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่าในชุมชนตำบลโคกขาม

การมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานและอยู่อาศัยภายในชุมชนตำบลโคกขามทำให้คนไทยในชุมชนซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงด้านการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรแฝงที่เป็นแรงงานข้ามชาติและผู้ติดตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้คนไทยแต่ละกลุ่มในชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ต่อแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานและอยู่อาศัยในชุมชนแตกต่างกันไปตามทัศนคติของคนไทยแต่ละกลุ่มที่มีต่อแรงงานข้ามชาติ ซึ่งคนไทยแต่ละกลุ่มเป็นกลุ่มคนไทยที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเข้ามาของแรงงานข้ามชาติแตกต่างกันไป

ผลการศึกษาในบทนี้จะแสดงให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ของคนไทยกลุ่มต่างๆในชุมชนที่มีต่อแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่าในด้านทัศนคติ ความสัมพันธ์ และผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบที่เกิดขึ้นต่อชุมชนในทัศนคติของคนไทย ซึ่งมีรายละเอียดของผลการศึกษาดังต่อไปนี้

5.1 ความต้องการแรงงานข้ามชาติในตำบลโคกขาม

คนไทยในตำบลโคกขามและจังหวัดสมุทรสาครที่เป็นเจ้าของพื้นที่มาตั้งแต่ดั้งเดิมเป็นกลุ่มคนที่เห็นความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของการจ้างงานและการใช้แรงงานในกิจการต่างๆภายในจังหวัดสมุทรสาครมาเป็นระยะเวลาค่อนข้างนาน ในอดีตพลเมืองของจังหวัดสมุทรสาครทำการค้าขาย ทำนา ทำสวนมะพร้าว สวนส้มโอนครชัยศรี สวนจาก การประมง การทำนาเกลือ ปัจจุบันจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางเศรษฐกิจโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปรากฏว่าจังหวัดสมุทรสาครมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ปี 2544 เท่ากับ 159,351 (ปี 2543 = 151,613 ล้านบาท) โดยเป็นสาขานอกภาคเกษตรสูงถึง 153,675 ล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยภาคอุตสาหกรรมถึง 130,815 ล้านบาท หรือร้อยละ 96.4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด ส่วนสาขาเกษตรกรรม มีมูลค่า 5,677 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.6 ในจำนวนนี้เป็นการประมงมีมูลค่าสูงถึง 5,100 ล้านบาท หรือร้อยละ 89.83 ของสาขาเกษตรกรรมทั้งหมดนอกจากนั้น

เป็นสาขาการผลิตอื่นๆ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าภาคอุตสาหกรรม เป็นโครงสร้างทางเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสมุทรสาครในปัจจุบัน¹

การที่จังหวัดสมุทรสาครมีภาคการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการประมงซึ่งมีมูลค่าถึง 5,000 ล้านบาทต่อปี ซึ่งพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตด้านนี้ได้แก่พื้นที่ในเขตอำเภอเมือง ตำบลโคกขามเองก็เป็นพื้นที่ที่มีการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการประมงเข้มข้นมากเป็นพื้นที่อันดับต้นๆของอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร จากปัจจัยดังกล่าวทำให้มีความต้องการจ้างแรงงานที่เกี่ยวข้องกับการประมงและประมงต่อเนื่องเป็นจำนวนมาก ช่วงก่อนปี พ.ศ.2539 แรงงานไทยจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้ามาทำงานในพื้นที่เป็นจำนวนมาก แต่หลังจากเกิดพายุไต้ฝุ่นเกย์ เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ.2532 แรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็ค่อยลดจำนวนลงเพราะไม่กล้าทำงานเป็นลูกเรือประมง ประกอบกับการเริ่มมีการจ้างแรงงานข้ามชาติที่มีค่าแรงถูกกว่าจึงทำให้แรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มไม่เป็นที่นิยมของเจ้าของกิจการในจังหวัดสมุทรสาคร โดยเฉพาะการจ้างงานในภาคประมงและประมงต่อเนื่อง เพราะเป็นงานที่ต้องใช้ความขยันและอดทนในการทำงาน นายจ้างมองว่าแรงงานคนไทยมักจะไม่แน่นอน ทำงานไม่ต่อเนื่อง มีการมีการเข้าออกงานสูง ในปัจจุบันยังมีคนไทยรับจ้างทำงานอยู่บ้างแต่จะจ้างในลักษณะเหมาหรือจ้างเฉพาะฤดู อีกด้านหนึ่งแรงงานไทยทั้งในพื้นที่และแรงงานจากภาคอีสานก็ไม่นิยมทำงานในกิจการประมงทะเล และต่อเนื่องจากประมงทะเล เพราะเป็นงานหนัก และสกปรก ระยะเวลาการทำงานไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับปริมาณของวัตถุดิบ ส่งผลให้แรงงานอีสานเปลี่ยนไปทำงานในโรงงานที่มีมาตรฐาน และงานอย่างอื่น ส่วนแรงงานไทยในพื้นที่ก็เปลี่ยนอาชีพไปทำงานสาขาอื่น เช่น ขายที่ดินเอาเงินมาลงทุนทำกิจการหอพัก เปิดร้านค้า รับจ้างทั่วไป เป็นต้น ปัจจัยทั้งหลายทั้งปวงทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคการผลิตดังกล่าว

เมื่อเจ้าของกิจการในพื้นที่ขาดแคลนแรงงานทำให้ความต้องการจ้างแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานแทนแรงงานคนไทยในพื้นที่แทน เหตุผลที่เจ้าของกิจการหันไปใช้แรงงานข้ามชาติทำงานแทนเพราะมีปัจจัยทางด้าน ค่าแรง ความอดทนในการทำงาน แนวโน้มของการจ้างงานของประเทศไทยเป็นตัวกำหนด กล่าวคือ การจ้างแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานแทนแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นที่นิยมของเจ้าของกิจการมากขึ้นเนื่องจากค่าแรงงานถูกกว่าการจ้างแรงงานคนไทยเพราะแรงงานข้ามชาติมีศักยภาพในการต่อรองน้อยกว่าแรงงานคนไทยมาก

¹ สภาพทางเศรษฐกิจ จังหวัดสมุทรสาคร (อนันไลต์). 2550. สืบค้นจาก:

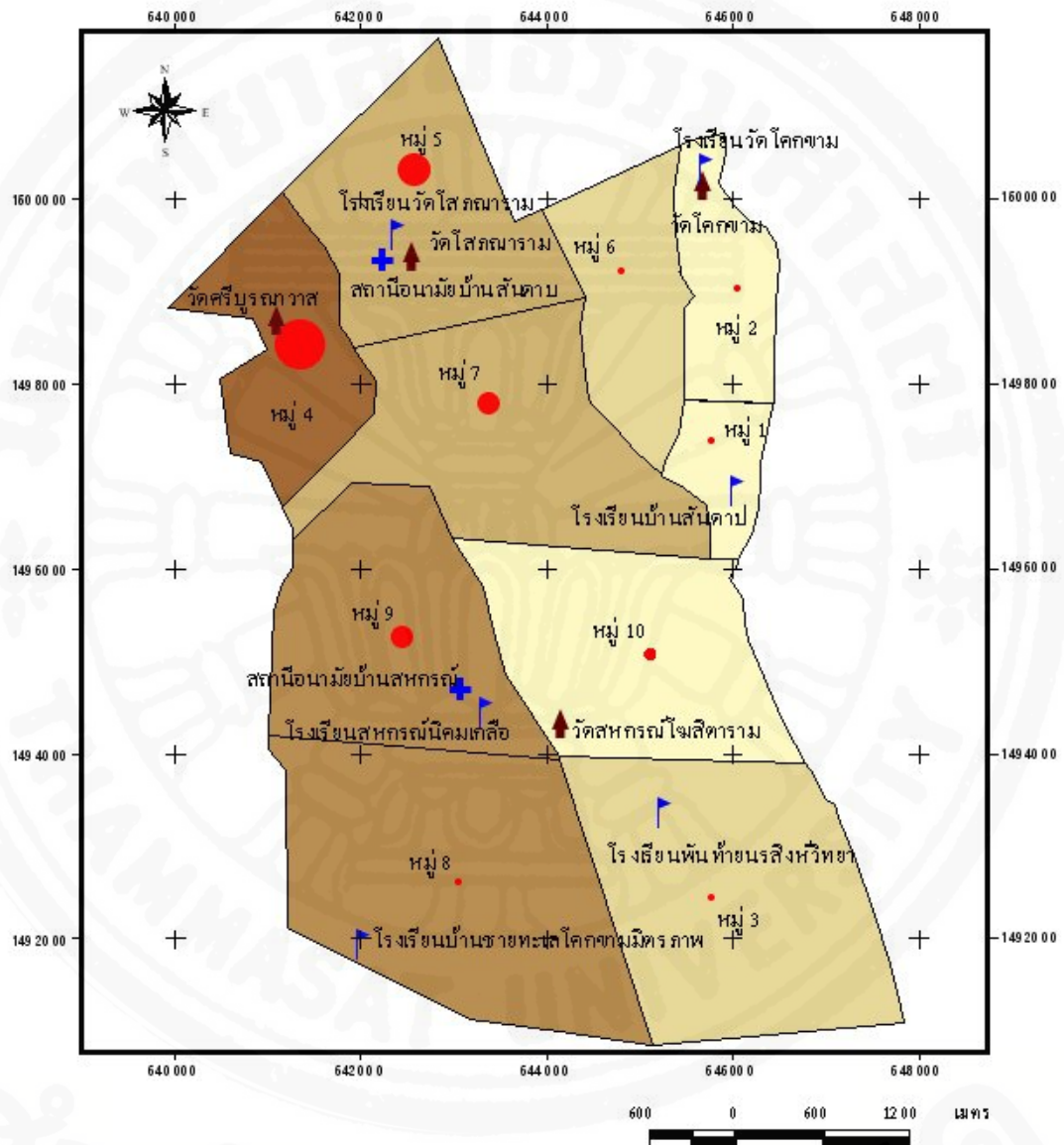
http://www.samutsakhon.go.th/data/data_1/data_10.htm {เข้าถึงข้อมูลวันที่ 8 มกราคม 2550}

โดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย อีกทั้งแรงงานข้ามชาติยังเป็นคนขยัน อดทน ทำงานที่คนไทยไม่นิยมทำได้ สามารถทำงานตามความต้องการของนายจ้างได้ ไปทำงานสม่ำเสมอไม่ค่อยลางาน หรือขาดงานเพราะมีทางเลือกไม่มาก อีกทั้งค่าแรงที่ได้รับก็ได้มากกว่าค่าแรงที่ประเทศพม่าถึงเกือบ 4 เท่าตัว ทางด้านของแรงงานข้ามชาติก็มีความต้องการเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก แม้จะต้องหลบหนีเข้ามาเสียค่าใช้จ่ายเป็นหมื่นบาท เสี่ยงต่อการถูกจับกุม กักขัง และส่งกลับ หรือแม้กระทั่งเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ถูกหลอกไปใช้แรงงานยังประเทศที่สาม โดยใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่าน แต่แรงงานข้ามชาติก็ยังลักลอบหลบหนีเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมากขึ้นทุกปี รัฐไทยก็ได้มีนโยบายหรือมาตรการที่จะสามารถบริหารจัดการปัญหาแรงงานข้ามชาติลักลอบหลบหนีเข้าเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อนายจ้างต้องการแรงงานราคาถูกที่ทำงานสร้างกำไรให้กิจการได้ แรงงานข้ามชาติเองก็ต้องการมีรายได้ที่ดีกว่าการทำมาหากินในประเทศต้นทางของตน ทำให้มีแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมาก ชุมชนตำบลโคกขามก็เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีจำนวนแรงงานข้ามชาติเป็นจำนวนมาก

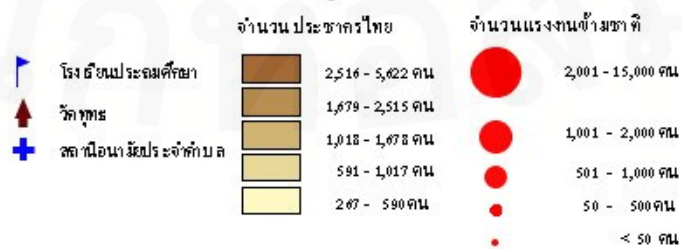
การที่จังหวัดสมุทรสาครมีความต้องการจ้างแรงงานข้ามชาติมากขึ้น ทำให้เจ้าของกิจการที่ประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการประมงและประมงต่อเนื่องในจังหวัดสมุทรสาครเรียกร้องให้รัฐออกนโยบายที่เกี่ยวกับการผ่อนผันการจ้างแรงงานข้ามชาติ ดังนั้นในปี พ.ศ.2539 รัฐบาลได้มีการผ่อนผันให้ใช้แรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย สัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ทำงานในจังหวัดสมุทรสาคร ส่งผลทำให้ในปัจจุบันแรงงานข้ามชาติโดยเฉพาะจากประเทศพม่าเข้าทำงานในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครเป็นจำนวนมาก ซึ่งการที่มีแรงงานต่างถิ่นต่างชาติ เข้ามาทำงานในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครเป็นจำนวนมาก และเป็นระยะเวลาานาน ทำให้คนไทยในพื้นที่ต้องปรับตัว ปรับความคิดต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนของตน ในกรณีการมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานและอยู่อาศัยในพื้นที่เดียวกับคนไทยในชุมชนตำบลโคกขามและจังหวัดสมุทรสาคร ถือว่าเป็นปรากฏการณ์ที่ก่อให้เกิดทั้งผลทางตรง ทางอ้อม ต่อวิถีชีวิต การดำรงชีวิต และการปรับตัวของคนไทยในชุมชนเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 24.

แผนที่แสดงจำนวนแรงงานข้ามชาติในพื้นที่ชุมชนตำบลโคกขาม

คำอธิบายสัญลักษณ์

หากพิจารณาภาพที่ 24. จะเห็นว่าพื้นที่ชุมชนตำบลโคกขามเกือบจะทุกหมู่บ้านจะมีแรงงานข้ามชาติทำงานและอาศัยอยู่ โดยในหมู่ที่ 4 จะมีจำนวนแรงงานข้ามชาติอาศัยอยู่มากที่สุดนับหมื่นคน ขณะที่หมู่ที่ 4 มีจำนวนประชากรคนไทยอยู่เพียง 5,000 กว่าคน เมื่อพิจารณาจำนวนแรงงานข้ามชาติที่มีจำนวนมากกว่าประชากรคนไทยเกือบ 4 เท่าตัว จึงไม่อาจจะปฏิเสธได้ว่าชุมชนดังกล่าวจะได้รับผลกระทบจากการมีอยู่ของแรงงานข้ามชาติอย่างแน่นอน ขณะเดียวกันชุมชนอื่นๆภายในตำบลโคกขามที่แม้จะมีจำนวนแรงงานข้ามชาติน้อยกว่าชุมชนหมู่ที่ 4 แต่คนไทยในชุมชนต่างๆก็มีความรู้สึกกับแรงงานข้ามชาติ และได้รับผลกระทบต่างกันไป ตามจำนวนของแรงงานข้ามชาติ และลักษณะทางเชื้อชาติของคนไทยในชุมชนนั้นๆ

5.2 ทักษะคติของคนไทยในชุมชนตำบลโคกขามที่มีต่อแรงงานข้ามชาติ

ในการศึกษาทัศนคติของคนไทยที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในชุมชนตำบลโคกขาม ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาด้วยการสัมภาษณ์ การสังเกต และศึกษาจากเอกสาร ในการศึกษาด้วยการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างคนไทยในชุมชนโคกขามและผู้คนที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติในชุมชนตำบลโคกขามจำนวน 30 คน ซึ่งมีรายละเอียดข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

ตารางที่ 10.

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นคนไทย

	ชื่อ	เพศ	อายุ	การศึกษา	อาชีพ/ตำแหน่ง
1	พระครูสาครรัตนภรณ์	ชาย	50	ป.ตรี	เจ้าอาวาสวัดโคกขาม
2	พระมหาดรงค์ จักกะวังไธ	ชาย	38	ป.ตรี	เจ้าอาวาสวัดศรีบูรณาวาส
3	สมพงศ์ สระแก้ว	ชาย	37	ป.โท	ผอ.เครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน
4	ร้อยตำรวจเอกไตรินทร์ คุ่มคำ	ชาย	40	ป.ตรี	เจ้าหน้าที่ตำรวจ ส.ภ.ต.โคกขาม
5	สิบตำรวจเอกขวัญชัย อยู่เป็นสุข	ชาย	36	ม.6	เจ้าหน้าที่ตำรวจ ส.ภ.ต.โคกขาม
6	นางสุธาสินี กิตติพัฒน์มนตรี	หญิง	45	ป.ตรี	เจ้าหน้าที่บริหารสาธารณสุขชุมชน 7 ประจำตำบลโคกขาม
7	นายสุเทพ สมประสงค์	ชาย	32	ป.ตรี	เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยบ้านสันดาบ
8	นายอนุสร สุขรุ่งเรือง	ชาย	36	ป.โท	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขาม
9	นายอำพล นาคนุช	ชาย	55	ป.ตรี	กำนันตำบลโคกขาม
10	นายธนวัฒน์ ชาวท่าทราย	ชาย	44	ป.ตรี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4
11	นายไพศาล โตกราน	ชาย	52	ม.6	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 9
12	นายชาญ สีนวลจันทร์	ชาย	47	ม.6	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5
13	สมชาย (นามแฝง)	ชาย	45	ป.ตรี	เจ้าหน้าที่จัดหางานจังหวัดสมุทรสาคร
14	นางบุญมา คู่เจริญ	หญิง	56	ป.4	เจ้าของกิจการประมงต่อเนื่องขนาดกลาง
15	นายมานิต	ชาย	40	ป.6	เจ้าของกิจการประมงต่อเนื่องขนาดเล็ก
16	นายสมปอง ดั่งมา	ชาย	39	ป.6	รับจ้างทั่วไป
17	นายจ่านง พัดมา	ชาย	45	ป.4	รับจ้างทั่วไป
18	นางสาวณัฐสรีย์ ทองมีศรี	หญิง	30	ป.ว.ช.	เจ้าของกิจการร้านเสริมสวย
19	นางสาวปัทมา มอญใต้	หญิง	25	ป.ตรี	เจ้าของกิจการหอพัก และร้านค้า
20	นางบังอร สอนบ้านกาด	หญิง	28	ป.ตรี	เจ้าของกิจการหอพัก และร้านค้า
21	นางสาวมะลิ คงสกุล	หญิง	46	ป.ตรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโสภณาราม
22	นายบุญฤทธิ์ บุญธรรมสง	ชาย	51	ป.ตรี	หัวหน้าคนงานในกิจการประมงต่อเนื่อง
23	นายสมจิต ศรีสมุทร	ชาย	52	ป.4	มัคทายกวัดศรีบูรณาวาส
24	นายสมปอง แผลมสัน	ชาย	29	ป.6	ขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง
25	นายชวน ทองมีศรี	ชาย	65	ป.4	ไม่ได้ประกอบอาชีพ
26	นายไทร แผลมสัน	ชาย	65	ป.4	ไม่ได้ประกอบอาชีพ
27	นางไสยา เอี่ยมจิวงาม	หญิง	28	ป.6	อดีตแรงงานในกิจการประมงต่อเนื่อง
28	นายเสริม รุ่งโรจน์	ชาย	21	ป.6	อดีตแรงงานในกิจการประมงต่อเนื่อง
29	นางสาวอรรฉวารรณ ดวงแจ่มใส	หญิง	43	ม.6	ครูรับจ้างโรงเรียนสหกรณ์นิคมเกลือ
30	นางสาวจันทร์จุฑา ฤกษ์วรรณ	หญิง	28	ป.ตรี	ครูโรงเรียนพันท้ายนรสิงห์วิทยา

การศึกษาทัศนคติของคนไทยที่มีต่อแรงงานข้ามชาติ ในชุมชนตำบลโคกขาม ผู้ศึกษาได้จำแนกคนไทยเป็นสามกลุ่ม โดยจำแนกตามความเกี่ยวข้องทางด้านผลประโยชน์ที่มีต่อแรงงานข้ามชาติดังนี้ 1) กลุ่มคนไทยที่มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติ 2) กลุ่มคนไทยที่ไม่มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติ และ 3) กลุ่มคนไทยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการปัญหาการเข้ามาทำงานในพื้นที่ของแรงงานข้ามชาติ ซึ่งคนไทยแต่ละกลุ่มมีทัศนคติต่อแรงงานข้ามชาติดังนี้

5.2.1 กลุ่มคนไทยที่มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติ

คนไทยกลุ่มนี้ได้แก่นายจ้างคนไทยที่อยู่ในขบวนการนายหน้าต่างๆ เช่น นายหน้า นำพาแรงงานผิดกฎหมายเข้าประเทศ นายหน้านำพาคนไทยออกนอกเขตจังหวัด เป็นต้น คนไทยที่มีอาชีพค้าขายและบริการ เช่น แม่ค้า พ่อค้า เจ้าของกิจการหอพัก อาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง เป็นต้น

กลุ่มเจ้าของกิจการคนไทยมองว่าแรงงานข้ามชาติเป็นคนขยัน ทำงานเก่ง ไม่เรื่องมาก ไม่ขี้เกียจ สามารถทำงานตามความต้องการของนายจ้างได้ซึ่งแตกต่างจากแรงงานคนไทย คนไทยกลุ่มนี้มองว่าหากไม่มีแรงงานข้ามชาติกิจการของพวกเขาก็คงจะดำเนินต่อไปไม่ได้เพราะไม่มีแรงงานทำงานให้

คนไทยที่มีอาชีพค้าขายในเขตที่มีแรงงานข้ามชาติอาศัยอยู่หนาแน่นมองว่าแรงงานข้ามชาติถือเป็นลูกค้าชั้นดี กล่าวคือไม่เรื่องมากในการซื้อของ ไม่มีการตีหน้ หรือหากเป็นหน้ก็ใช้คืนตามกำหนด แม่ค้าพ่อค้าบางรายจะขายสินค้าเฉพาะตามที่ถูกค้าที่เป็นแรงงานข้ามชาติต้องการ เช่น สินค้าอุปโภค บริโภคโดยแรงงานข้ามชาติที่เป็นชาวพม่า และชาวมอญจะนิยมใช้สินค้าบางอย่างที่ผลิตในประเทศพม่า เช่น ฐูป เทียน แป้ง ทาหน้า น้ำพริก เครื่องปรุงอาหาร เป็นต้น โดยจะมีพ่อค้าแม่ค้าคนไทยไปรับมาจากแหล่งส่งสินค้าเหล่านั้นจากตลาดกลางค้ากึ่งในตัวเมืองจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นแหล่งพักสินค้าจากประเทศพม่าแหล่งใหญ่ที่สุดในจังหวัดสมุทรสาคร

กลุ่มคนไทยที่มีอาชีพบริการ เช่น อาชีพจักรยานยนต์รับจ้าง อาชีพให้บริการเสริมสวย มองว่าแรงงานข้ามชาติเป็นกลุ่มคนที่เข้ามาช่วยทำให้เศรษฐกิจของตำบลดีขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่ประกอบอาชีพให้บริการอย่างพวกตน ในอดีตการประกอบอาชีพบริการได้ผลตอบแทนไม่ดีเพราะมีผู้ใช้บริการน้อย แต่เมื่อมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาจำนวนมากทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นมาก

นางบุญมา อุเจริญ (เจ้เป้า) เจ้าของกิจการประมงต่อเนื่องผู้ผลิตปลากะตักตากแห้ง และลอกหมึก เล่าว่า “ก่อนที่จะจ้างแรงงานข้ามชาติเคยจ้างแรงงานอีสานมาก่อน แต่แรงงานอีสานกลับบ้านบ่อย บางคนก็ไปทำอาชีพอื่น ทำให้ต้องจ้างแรงงานข้ามชาติมาทำแทน โดยจะแสดงความต้องการไปที่นายหน้าและให้นายหน้าพาแรงงานมาส่งตามจำนวนที่ต้องการ ถ้าหากไม่มีแรงงานข้ามชาติก็คงจะลำบาก เพราะแรงงานคนไทยไม่ทำก็ไม่รู้จะไปหาแรงงานจากที่ไหน คนที่เป็นเจ้าของกิจการต่างก็มีความต้องการแรงงาน แต่คนไทยอื่นๆ ในชุมชนจะมองว่าแรงงานข้ามชาติพวกนี้เข้ามาอยู่ในชุมชนมาก มาแย่งงานคนไทยทำ แย่งการบริการต่างๆ แต่คนไทยเองก็ไม่นิยมทำงานที่ยากลำบาก และสกปรก จึงจำเป็นต้องจ้างแรงงานข้ามชาติ ในอดีตฉันเคยจ้างแรงงานลาว แต่ปัจจุบันแรงงานลาวก็รู้มาก ชอบทำงานสบายเหมือนคนไทยจึงเปลี่ยนไปทำงานเป็นงานบริการในร้านอาหารบ้าง ไปอยู่ตามร้านนวดแผนโบราณบ้าง”²

ด้านลักษณะนิสัยของแรงงานข้ามชาตินั้น เจ้เป้าเล่าว่า “แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่โดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติเพื่อสายมอญมักจะไม่ดื่มเหล้า ไม่เล่นการพนัน ชยัน ส่งเงินกลับบ้านเป็นประจำ เป็นกลุ่มคนที่ชอบทำบุญ ดูเคร่งครัดในการปฏิบัติตนต่อศาสนาพุทธมากกว่าคนไทย เช่น การไปทำบุญ ไปกราบเจดีย์ที่วัดสม่าเสมอ การแต่งกายด้วยชุดที่เรียบร้อยสวยงามเข้าวัด และเมื่อทางวัดมีงานที่ต้องการทั้งกำลังเงินและกำลังคน แรงงานข้ามชาติโดยเฉพาะชาวมอญก็จะเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงงานสำคัญในการช่วยงานของทางวัด ส่วนการใช้ชีวิตของแรงงานข้ามชาติในชุมชนนั้นมองว่า แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่จะไม่ค่อยออกเดินทางไปที่ไหนภายในชุมชนเพราะถึงแม้จะมีบัตรแต่ก็ยังมีกรริดใจจากพวกมิชชันนารีที่อ้างตัวเป็นเจ้าของที่เสมอ แรงงานข้ามชาติที่ทำงานอยู่ด้วยแม้จะดูแลสุขภาพเรียบร้อยเยี่ยมเนื้อเยี่ยมตัว แต่ก็ไม่ค่อยกล้าพบปะพูดคุยกับคนไทยแปลกหน้า ส่วนใหญ่เมื่อเลิกงานก็จะอยู่แต่ในห้องพักโดยที่ล้างมีห้องพักไว้บริการแรงงานข้ามชาติด้วยมีลักษณะเป็นหอพัก คิดค่าเช่าเดือนละ 1,500 บาท โดยจะรับแต่แรงงานข้ามชาติ เมื่อก่อนเคยรับคนไทยแต่คนไทยมักมีปัญหาเรื่องความประพฤติ เช่น กินเหล้าเสียดัง และโกงค่าเช่าห้องพัก”³

เจ้เป้าเล่าว่าแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่จะพูดไทยได้จึงไม่ค่อยมีปัญหาในการทำงาน แต่ถึงแม้แรงงานข้ามชาติจะพูดไทยรู้เรื่อง ดูเป็นคนสุภาพและนิสัยดี แต่เจ้เป้าก็ยังคงมีความระแวง

² สัมภาษณ์ นางบุญมา อุเจริญ เจ้าของกิจการประมงต่อเนื่องขนาดกลาง, 5 มีนาคม 2550

³ สัมภาษณ์ นางบุญมา อุเจริญ เจ้าของกิจการประมงต่อเนื่องขนาดกลาง, 5 มีนาคม 2550

บ้างโดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยตั้งนั้นนอกเหนือเวลาทำงานเจ้เป้าจะจัดให้แรงงานข้ามชาติอยู่เป็นสัดส่วนที่กำหนดไว้คือบริเวณหอพัก จะไม่ปล่อยให้แรงงานข้ามชาติเข้าไปในบริเวณที่พักอาศัยของตนเอง โดยจะมีกำแพงกั้นระหว่างบ้านของเจ้เป้ากับสิ่งและหอพักของแรงงาน แต่เนื่องจากเจ้เป้าคลุกคลีกับแรงงานข้ามชาติมานาน และก็รู้สึกที่แรงงานข้ามชาติเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ธุรกิจอยู่ได้ หากแรงงานข้ามชาติคนไหนที่คุ้นเคยมีความเดือนร้อน หากช่วยได้ก็จะช่วยเหลือ เช่น เคยช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติบ้าง เช่น ให้ยืมเงิน เพื่อส่งกลับบ้าน ไปหาหมอ หรือเป็นค่าเดินทางกลับบ้าน แล้วให้ทำงานใช้หนี้ บางคนอยู่มานานก็ให้ยืมเพราะเห็นใจแต่ก็เสี่ยงถ้าบางคนไม่กลับมาก็โดนโกงบ้างแต่ก็ไม่บ่อยที่เจอคนแบบนี้

“ที่ล้งจ้างแรงงานทั้งคนไทยและแรงงานข้ามชาติกว่า 20 คน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานข้ามชาติ การจ้างมีทั้งจ้างแบบเหมาเป็นกิโลกรัม และการจ้างเป็นรายเดือน กรณีการจ้างแบบรายเหมาทั้งคนไทยและแรงงานข้ามชาติจะได้รับค่าแรงเท่ากัน ส่วนการจ้างแบบรายเดือนจะจ้างเฉพาะแรงงานข้ามชาติเพราะไม่มีแรงงานคนไทยทำ เพราะคนไทยทำงานตามความต้องการของตนเองไม่ยืดหยุ่นเรื่องงานหนักงานเบาและการทำงานไม่ตรงเวลา เจ้เป้าเล่าว่าแรงงานข้ามชาติสมัยนี้รู้มาก มีประสบการณ์ รู้จักค่าล่วงเวลา เมื่อก่อนไม่ได้จ่ายค่าล่วงเวลาเป็นเงิน แต่จะจ่ายเป็นเครื่องดื่มชูกำลัง แต่หลังๆ จ่ายเป็นเงินทั้งหมดเพื่อความเท่าเทียมกัน และเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความไม่พอใจของคนที่ไม่ได้รับผลประโยชน์”⁴

เจ้าของกิจการประมงต่อเนื่องขนาดเล็กอีกแห่งหนึ่งกล่าวว่า “ที่ต้องจ้างแรงงานข้ามชาติเพราะแรงงานข้ามชาติสามารถทำงานตามความต้องการได้ เนื่องจากงานที่ทำเป็นงานที่ขึ้นอยู่กับวัตถุดิบที่เป็นอาหารทะเลซึ่งเน่าเสียได้ง่ายถ้ามีสินค้ามาลงตอหนกก็ต้องทำงานตอหนกนั้นได้ และถ้าของมีมากก็ต้องทำให้หมดแม้ว่าจะเลยเวลาเลิกงานแล้วก็ตาม ซึ่งแรงงานข้ามชาติสามารถตอบสนองตรงส่วนนี้ได้ แต่ถ้าเป็นแรงงานคนไทย จะขี้เกียจชอบทำงานตามเวลา ไม่มีความยืดหยุ่น ถึงเวลาเลิกงานก็จะกลับบ้านแม้ว่างานจะยังไม่เสร็จก็ตาม เมื่อถึงเทศกาลต่างๆ

⁴ สัมภาษณ์ นางบุญมา ชูเจริญ เจ้าของกิจการประมงต่อเนื่องขนาดกลาง, 5 มีนาคม

แรงงานคนไทยก็มักจะหยุดงานหลายวัน โดยเฉพาะแรงงานที่มาจากภาคอีสานก็จะลากลับบ้านหลายวันซึ่งทำให้กิจการของเราเสียหาย จึงจำเป็นต้องจ้างแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำแทน”⁵

อดีตแรงงานคนไทยที่เคยทำงานรับจ้างในกิจการประมงต่อเนื่องเล่าว่า “เจ้าของตั้งส่วนใหญ่ชอบจ้างแรงงานข้ามชาติเพราะแรงงานคนไทยหยุดงานบ่อย ตอนที่ผมทำงาน ใน 1 เดือนจะมีวันหยุด 4 วันคือทุกๆวันอาทิตย์ แรงงานคนไทยก็จะหยุดกันหมด แต่แรงงานข้ามชาติจะไปทำงานพิเศษในวันหยุด เช่น งานล้างถังสำหรับใช้ดองกุ้ง และถ้าวันหยุดไหนที่มีกุ้งมาลง นายจ้างจะเรียกให้ไปทำงานในวันหยุดด้วย แต่คนไทยไม่ยอมไปทำเพราะว่าอยากพักผ่อนแต่แรงงานข้ามชาติจะไปทำเพราะเขาอยากได้เงิน นายจ้างจึงไม่ค่อยจ้างคนไทยเพราะไปทำงานในเวลาที่เขาต้องการไม่ได้ และถ้ามีวันหยุดต่างๆนอกจากวันอาทิตย์ที่โรงงานให้หยุดแรงงานคนไทยก็จะหยุดด้วยทำให้เจ้าของกิจการไม่ยอมจ้างแรงงานคนไทย”⁶

นางสาวปัทมา มอญใต้ เจ้าของกิจการหอพักในพื้นที่ชุมชนตำบลโคกขามเล่าว่า “ก่อนที่จะประกอบกิจการหอพักจะรู้สึกไม่ชอบแรงงานข้ามชาติเนื่องจากเห็นว่าเป็นกลุ่มคนที่เข้ามาแย่งงานคนไทยทำ นิสัยก็ไม่เหมือนคนไทย ไม่มีระเบียบ สกปรก และเป็นกลุ่มคนที่ไม่น่าไว้วางใจ รู้สึกไม่ชอบไม่ยอมให้คนข้ามชาติ ต่างภาษาเข้ามาอยู่ร่วมภายในชุมชน และจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับคนไทยนอกชุมชนที่มีโอกาสเข้ามาที่ตำบลโคกขามก็จะตั้งคำถามว่าที่ตำบลโคกขามนี่กลายเป็นเมืองของคนข้ามชาติไปแล้วหรืออย่างไร เนื่องจากมีแรงงานข้ามชาติอาศัยและทำงานอยู่ภายในชุมชนเป็นจำนวนมาก มากกว่าคนไทยที่เป็นเจ้าของพื้นที่หลายเท่า แต่หลังจากที่เปิดกิจการหอพักลูกค้าส่วนใหญ่ที่มาเช่าห้องพักซึ่งเป็นแรงงานข้ามชาติเป็นส่วนใหญ่เมื่อมีโอกาสได้สัมผัสใกล้ชิดก็ทำให้ความรู้สึกไม่ชอบนั้นกลายเป็นความเคยชินและเข้าใจแรงงานข้ามชาติมากขึ้น”⁷

⁵ สัมภาษณ์ นายมานิต เจ้าของกิจการประมงต่อเนื่องขนาดเล็ก, วันที่ 1 เมษายน 2550

⁶ สัมภาษณ์ นายเสริม รุ่งโรจน์ อดีตแรงงานรับจ้างในการประมงต่อเนื่อง, วันที่ 6 ตุลาคม 2550

⁷ สัมภาษณ์ นางบุญมา ชูเจริญ เจ้าของกิจการประมงต่อเนื่องขนาดกลาง, 5 มีนาคม 2550

ห้องพักของคุณปัทมามีห้องพักทั้งหมด 28 ห้อง เป็นห้องพัก 2 ชั้น ค่าเช่าห้องเดือนละ 1,500 บาทต่อเดือน ค่าน้ำ ค่าไฟ ต่างหาก ปัจจุบันแบ่งชั้นบนของห้องพักให้แรงงานข้ามชาติเช่า 14 ห้อง และชั้นล่างแบ่งให้คนไทยเช่า 14 ห้อง คุณปัทมาบอกว่าความจริงถ้าเปิดให้แรงงานข้ามชาติเช่าทั้งหมดก็มีคนเช่า แต่รู้สึกว่่าเสี่ยงเกินไปเพราะไม่รู้ว่าแรงงานข้ามชาติจะถูกผลักดันออกจากพื้นที่เมื่อไรจึงต้องแบ่งให้คนไทยเช่าอยู่ด้วยเพื่อไม่ให้เกิดความเสี่ยงทางด้านรายได้ การอยู่ร่วมกันภายในห้องพักเดียวกันระหว่างแรงงานข้ามชาติกับคนไทยซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานจากภาคอีสานนั้น ถ้าไม่แบ่งให้อยู่กันเป็นสัดส่วนก็จะมีปัญหามาก เพราะคนไทยที่เช่าห้องพักอยู่จะไม่ชอบแรงงานข้ามชาติ เนื่องจากมองว่าแรงงานข้ามชาติเป็นคนสกปรก

“ภายในห้องพักจะมีทั้งคนไทยและแรงงานข้ามชาติที่มาเช่าพักอาศัย แต่จะต้องแบ่งสัดส่วนโดยให้แรงงานข้ามชาติอยู่ชั้นบนและคนไทยอยู่ชั้นล่าง ก่อนหน้าเคยให้อยู่คละกันปรากฏว่ามีปัญหาเพราะคนไทยจะบ่นว่าแรงงานข้ามชาติสกปรก จึงต้องจัดให้อยู่แยกกันเป็นสัดส่วน ซึ่งก็พบว่าปัญหาลดลง”⁸

คุณบังอรเจ้าของกิจการห้องพักเล่าว่า “คนไทยในชุมชนส่วนใหญ่แม้จะดูเหมือนคุ้นชินกับการมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาอยู่อาศัยภายในชุมชนของตนเองเป็นจำนวนมาก แต่ลึกๆในใจแล้วคนไทยส่วนใหญ่ก็ไม่อยากอยู่ใกล้แรงงานข้ามชาติมากนัก ไม่อยากทำงานร่วมด้วย เพราะใจจริงแล้วคนไทยไม่ชอบแรงงานข้ามชาติ โดยส่วนตัวแล้วอาจจะระแวงแรงงานข้ามชาติบ้าง แต่ก็รับได้ ถ้าไม่มีคนพวกนี้เราก็แย่ ปัจจุบันคนที่มาเช่าห้องพักทั้งหมดก็เป็นแรงงานข้ามชาติซึ่งก็อยู่ด้วยกันได้ดีไม่ค่อยมีปัญหา บางครั้งก็เคยช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติบ้าง เช่น เรื่องการแนะนำการไปทำบัตร การให้ค่าเช่าห้องพัก และการให้คำปรึกษาด้านอื่นๆเมื่อถูกร้องขอเป็นต้น”⁹

เจ้าของร้านเสริมสวยแสดงความเห็นว่า “พีคิดว่าแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่ที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย โดยเฉพาะชาวมอญในชุมชนตำบลโคกขามนั้น เป็นกลุ่มคนที่เข้ามาเพื่อตั้งใจทำงานเก็บเงินจริง เวลาที่แรงงานข้ามชาติมาทำผมก็จะคุยกันไปด้วย จึงทราบว่าที่ประเทศ

⁸ สัมภาษณ์ นางสาวปัทมา มอญใต้ เจ้าของกิจการห้องพัก และร้านค้าของชำ, 18 มีนาคม 2550

⁹ สัมภาษณ์ นางบังอร สอนบ้านกาด เจ้าของกิจการห้องพัก และร้านค้าของชำ, 18 มีนาคม 2550

ของพวกเขาทำงาน 1 วัน ยังได้ค่าแรงงานไม่ค่อนจะพอซื้ออาหารเลย เพราะที่ประเทศของพวกเขา ค่าจ้างแรงงานถูก แต่ค่าครองชีพสูงมาก พวกเขาบอกว่าอยู่เมืองไทยได้ค่าแรงแพงกว่า และของกินของใช้ก็ถูกกว่ามาก ปัจจุบันที่มีรายได้เดือนละประมาณเกือบ 20,000 บาท ซึ่งลูกค้าที่มาใช้บริการส่วนใหญ่ก็คือแรงงานข้ามชาติทั้งนั้น แทบจะไม่มีคนไทยเข้ามาใช้บริการเลย ถ้าหากแรงงานข้ามชาติถูกผลักดันกลับประเทศหมดธุรกิจหลายอย่างที่นี่คงจะดำเนินการต่อไปไม่ได้ เพราะจะไม่มีแรงงานทำงาน และธุรกิจค้าขายและบริการก็จะมีคนใช้บริการและซื้อของ”¹⁰

5.2.2 กลุ่มคนไทยที่ไม่มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติ

คนไทยกลุ่มนี้ได้แก่คนไทยทั่วไปในชุมชน พระสงฆ์ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ครู เป็นต้น คนไทยกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อแรงงานข้ามชาติ ส่งผลให้มีความขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างคนไทยและแรงงานข้ามชาติ เช่น การมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกัน การที่แรงงานข้ามชาติสร้างความรำคาญให้แก่คนไทยในพื้นที่ เช่น การทิ้งขยะไม่เป็นที่ การส่งเสียงเอะอะโวยวายยามค่ำคืนในเวลา ที่คนไทยพักผ่อน คนไทยกลุ่มนี้มองว่าแรงงานข้ามชาติเองก็มักจะอยู่อาศัยรวมกลุ่มเฉพาะพวกเดียวกัน และมักไม่ยุ่งกับคนไทยซึ่งถ้ามีโอกาสแรงงานข้ามชาติมักจะไมยอมแสดงตัวเป็นชาวพม่า แต่จะบอกว่าตนเองเป็นชาวมอญ เพราะชาวพม่าคิดว่าคนไทยไม่ชอบคนพม่า เนื่องจากประวัติศาสตร์การทำสงครามของทั้งสองประเทศในอดีต ซึ่งในความเป็นจริงก็มีคนไทยอยู่จำนวน ไม่น้อยที่คิดอย่างนั้น

กำนันอำพล นาคนุช กำนันประจำตำบลโคกขามเป็นกำนันมา 28 ปี เล่าว่า “โดยส่วนตัวกำนันคิดมากกับเรื่องแรงงานข้ามชาติ เนื่องจากความรู้สึกด้านลบอันเนื่องมาจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติที่มาจากประเทศพม่า การที่ชนชาติพม่าเคยกระทำกับบรรพบุรุษของไทยนั้นเป็นเรื่องที่เจ็บปวดยากจะลบความรู้สึกเหล่านั้น กำนันยังมีความรู้สึกว่ แรงงานข้ามชาติเป็นกลุ่มคนที่ใจร้าย โดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติชาวพม่า เพราะกำนันเคยรับรู้ว่ หากคนพวกนั้นทะเลาะกับใครก็ตามถ้าหากถึงขั้นรุนแรงคนพวกนั้นก็จะมีท่าทีปาดคอซึ่งเป็นเรื่องว่ โหดร้ายมาก แต่ก็ได้แค่เพียงรู้สึกไม่สามารถจะทำอะไรได้ เนื่องจากชุมชนตำบลโคกขามมีนายจ้าง ที่ต้องการแรงงานมาทำงานให้เพื่อความอยู่รอดของธุรกิจประมงและประมงต่อเนื่อง ปัจจุบันคนไทยในพื้นที่เริ่มคุ้นชินกับการมีอยู่ของแรงงานข้ามชาติในชุมชน แมื่อก่อนหน้านี้จะมีปัญหากันบ้าง

¹⁰ สัมภาษณ์ นางสาวณัฐสรวิญ ทองมีศรี เจ้าของกิจการร้านเสริมสวย, วันที่ 6

เช่น การทะเลาะวิวาท แต่ในปัจจุบันก็น้อยลงมาก แรงงานข้ามชาติเองก็เริ่มคุ้นชินกับคนไทยในชุมชน สามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างปกติเปิดเผย แม้จะไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กัน อยู่กันแบบต่างคนต่างอยู่ แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่จะพูดคุยกับคนไทยที่คุ้นชินเท่านั้น เช่น ร้านค้าที่ซื้อของกันเป็นประจำ”¹¹

ชาวบ้านในพื้นที่อาชีพรับรถรับจ้างทั่วไปเล่าว่า “ไม่ชอบแรงงานข้ามชาติ เนื่องจากเห็นว่าเป็นคนต่างชาติ ต่างภาษา เรียนรู้จิตใจกันยาก การมาอยู่ในชุมชนมากเกินไปทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัย มองว่าแรงงานข้ามชาติเป็นคนใจคอโหดเหี้ยม โดยเฉพาะคนพม่า ซึ่งคนพม่าก็จะรู้ว่าคนไทยไม่ค่อยชอบ เวลาพบปะกับคนคนไทยถ้าถูกถามว่าเป็นคนเชื้อชาติไหน คนพม่าจะบอกว่าเป็นคนเชื้อชาติมอญ เพราะคนไทยจะยอมรับคนมอญมากกว่าคนเชื้อชาติอื่น แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่เมื่อพบปะกับคนไทยจะแสดงกิริยาอ่อนน้อมถ่อมตน พูดจาไพเราะ หลายคนพูดไทยเก่ง อาจจะมีเพี้ยนบ้างเป็นบางครั้ง ซึ่งก็เข้าใจว่าการที่แรงงานข้ามชาติแสดงกิริยาดี พูดจาปราศรัยดี ก็เพราะพวกเขาเป็นคนต่างถิ่น เมื่อมาอยู่ในสังคมที่พวกเขาถูกมองเป็นคนนอกเป็นคนอื่นก็จะต้องทำตัวให้น่ารักเพื่อจะได้อาศัยอยู่ในชุมชนคนไทยได้อย่างสงบสุข”¹²

อาจารย์ มะลิ คงสกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโสภณาราม โรงเรียนระดับประถมศึกษาศึกษาที่ใหญ่ที่สุดในชุมชนตำบลโคกขาม มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 610 คน นักเรียนส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 70 เป็นเด็กที่เป็นลูกของแรงงานที่มาจากภาคอีสาน และเป็นโรงเรียนที่รับเด็กที่เป็นลูกของแรงงานข้ามชาติเข้าเรียน ปัจจุบันมี 2 คน อยู่ชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นเด็กนักเรียนชายทั้งคู่ ผู้อำนวยการโรงเรียนเล่าว่า “โดยส่วนตัวไม่เห็นด้วยกับการที่รัฐไทยยอมให้มีแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมากและเปิดโอกาสให้แรงงานข้ามชาติและผู้ติดตามได้รับบริการจากภาครัฐ โดยเฉพาะการมีนโยบายรับเด็กข้ามชาติเข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนไทย การที่ไม่อยากรับเด็กที่เป็นคนข้ามชาติเข้าเรียนเพราะมองว่าแม้แต่เด็กคนไทยทางโรงเรียนก็ยังไม่สามารถอบรมให้ได้รับการศึกษาให้เป็นเด็กที่มีคุณภาพได้ ทั้งคุณภาพทางการศึกษาและการอบรมบ่มนิสัย เนื่องจากเด็กไทยส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่แตกแยก พ่อแม่แยกทางกัน พ่อแม่ต้องทำงานในโรงงานไม่เวลาดูแลลูกๆซึ่งทางโรงเรียนต้องรับภาระในการอบรมเด็กๆแทนพ่อแม่ผู้ปกครองซึ่งถือเป็นภาระที่หนัก แต่ที่ต้องรับเด็กข้ามชาติเข้าเรียนเพราะต้องทำ

¹¹ สัมภาษณ์ นายอำพล นาคนุช กำนันตำบลโคกขาม, 3 มีนาคม 2550

¹² สัมภาษณ์ นายสมปอง ด้วงมา อาชีพรับจ้างทั่วไป, 5 มีนาคม 2550

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2548 ซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กข้ามชาติเข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนไทยได้ ทางโรงเรียนจึงจำเป็นต้องทำตามนโยบายของรัฐ เมื่อมีผู้ปกครองเอาเด็กมาฝากก็ต้องรับไว้”¹³

เด็กข้ามชาติที่เข้าเรียนในโรงเรียนจะได้รับสิทธิเท่าเทียมกับเด็กไทยทุกประการ เช่น การรับประทานอาหารกลางวันฟรี ค่าเล่าเรียนฟรี มีหนังสือเรียนให้ขอยืม แม้ผู้อำนวยการจะไม่อยากรับเด็กข้ามชาติเข้าเรียน แต่ท่านก็มองว่าเด็กข้ามชาติเป็นคนตั้งใจเรียนหัวดี เรียนรู้ได้เร็ว และเป็นเด็กที่มีความประพฤติดี

พระมหาณรงค์ จักกะวังโส รักษาการเจ้าอาวาสวัดศรีบูรณาวาสเล่าว่า “แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่โดยเฉพาะที่เป็นคนเชื้อสายมอญเป็นคนที่มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาสูงอยู่แล้วเมื่อเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทย และรู้ว่าที่วัดศรีบูรณาวาสมีเจดีย์ที่มีรูปทรงศิลปะแบบรามัญ ทำให้มีแรงศรัทธาดึงดูดให้แรงงานข้ามชาติเชื้อสายมอญมาทำบุญที่วัดและกราบไหว้เจดีย์เป็นจำนวนมาก ประกอบกับชุมชนหมู่ 4 อันเป็นที่ตั้งของวัดศรีบูรณาวาสก็เป็นชุมชนคนไทยเชื้อสายมอญ มีหอพักให้เช่าเป็นจำนวนมาก มีสถานประกอบการประมงต่อเนื่องหลายแห่ง ทำให้นอกจากแรงงานข้ามชาติเชื้อสายมอญจะมาทำบุญที่วัดกันมากแล้วยังเข้ามาเช่าอาศัยหอพักและประกอบอาชีพในระแวกนี้ด้วย”¹⁴

พระมหาณรงค์มองว่าแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาอยู่ในชุมชนหมู่ที่ 4 ของตำบลโคกขามเป็นจำนวนมากนั้นก็ไม่ได้สร้างปัญหาอะไรให้กับชุมชนกว่าตอนที่ไม่มีแรงงานข้ามชาติเข้ามาเป็นจำนวนมาก ท่านมองว่าชุมชนจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับสมาชิกของชุมชนแห่งนั้นว่ามีการปฏิบัติตัวอย่างไร แม้แรงงานข้ามชาติจะเข้ามาอยู่เป็นจำนวนมากแต่ถ้ามาอยู่แล้วคิดดี ปฏิบัติดี ประพฤติชอบ ปัญหา ก็จะไม่เกิด ปัญหาเกิดที่การปฏิบัติตัว ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความเป็นคนอื่น ความดีหรือไม่ดีเกิดจากความคิดและการกระทำของบุคคล

นายธนวัฒน์ ชาวท่าทราย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลโคกขาม กล่าวว่า “ระหว่างคนไทยในหมู่ 4 กับแรงงานข้ามชาติอยู่ด้วยกันได้ดี เพราะถ้าไม่มีแรงงานข้ามชาติคนไทยในหมู่ 4 ที่ประกอบอาชีพหลายอย่างก็คงจะอยู่ไม่ได้ เช่น กิจการประมงต่อเนื่อง กิจการหอพัก กิจการร้านค้า

¹³ สัมภาษณ์ อาจารย์ มะลิ คงสกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโสภณาราม, 5 กันยายน 2550

¹⁴ สัมภาษณ์ พระมหาณรงค์ จักกะวังโส รักษาการเจ้าอาวาสวัดศรีบูรณาวาส, 3 มีนาคม 2550

เป็นต้น ก่อนหน้าที่จะมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงาน คนไทยในพื้นที่ที่เคยทำงานเป็นแรงงานในกิจการประมงต่อเนื่องมาก่อน แต่ปัจจุบันคนไทยไม่ทำงานลักษณะดังกล่าวกันแล้วเพราะมันเป็นงานที่หนัก และ สกปรก ปัจจุบันคนไทยหันไปค้าขาย เปิดหอพัก และประกอบอาชีพอย่างอื่น ตำบลโคกขามจึงมีความจำเป็นต้องจ้างแรงงานข้ามชาติต่อไป แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่ ทำงานดี นายจ้างชอบ เพราะค่าจ้างถูกกว่าจ้างแรงงานคนไทย มีนิสัยไม่เรื่องมาก ไม่เรียกร้องสวัสดิการจากนายจ้าง ทำงานขยันอดทน และตอบสนองความต้องการของนายจ้างได้เป็นอย่างดี และไม่คอยก่อปัญหาให้กับชุมชน แรงงานข้ามชาติส่วนมากจะเป็นคนใจบุญ ชอบไปวัดทำบุญให้พระเป็นประจำ”¹⁵

ผู้ใหญ่บ้านมองว่าที่คนไทยกับแรงงานข้ามชาติในชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างไม่มีปัญหาเพราะเนื่องจากเป็นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธเหมือนกัน และคนไทยส่วนใหญ่ในพื้นที่หมู่ที่ 4 กว่าร้อยละ 80 เป็นคนไทยเชื้อสายมอญ

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 9 ตำบลโคกขามแสดงความเห็นว่า “การมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานและอยู่อาศัยภายในชุมชนนั้น ผมมองว่าไม่ได้ก่อปัญหาและผลกระทบมากมายให้แก่ชุมชน แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่เข้ามาก็เพื่อทำงานหาเงิน มีอุปนิสัยชอบเก็บตัวไม่ออกมาสร้างความวุ่นวาย ลักษณะอ่อนน้อมถ่อมตน จะมีแต่ก็แต่คนไทยบางส่วนที่ไปรังแก ทำร้ายร่างกาย ซึ่งทรัพย์สินของแรงงานข้ามชาติ แต่ถ้าจะให้มีการจ้างแรงงานข้ามชาติเข้ามาอยู่เป็นจำนวนมากก็ไม่เห็นด้วย ควรมีการกำหนดจำนวนของแรงงานข้ามชาติให้เหมาะสมกับความต้องการของนายจ้าง และเมื่อเข้ามาอยู่ในชุมชนแล้ว ควรจะต้องมีมาตรการที่ทางหน่วยของของรัฐและท้องถิ่นสามารถตรวจสอบได้ว่า แรงงานข้ามชาติอยู่ที่ไหนกันบ้าง โดยเฉพาะเจ้าของกิจการควรให้ความร่วมมือในการเปิดเผยจำนวนที่แท้จริงของแรงงานข้ามชาติที่ตนจ้างไว้อย่างโปร่งใส ส่วนเรื่องการที่มีโรงเรียนบางโรงเรียนรับเด็กต่างชาติเข้าเรียนนั้นไม่เห็นด้วย ไม่อยากให้มีการปะปนกันระหว่างเด็กข้ามชาติกับเด็กคนไทย”¹⁶

¹⁵ สัมภาษณ์ นายธนวัฒน์ ชาวท่าทราย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลโคกขาม, 18 มีนาคม 2550

¹⁶ สัมภาษณ์ นายไพศาล โดกราน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 9 ตำบลโคกขาม, วันที่ 6 ตุลาคม 2550

ในปัจจุบันแม้ว่าคนไทยกลุ่มนี้บางส่วนจะยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อแรงงานข้ามชาติ และไม่ต้องการให้มีแรงงานข้ามชาติจำนวนมากเข้ามาอยู่ในชุมชน แต่ก็เริ่มรู้สึกคุ้นชินกับการอยู่ร่วมกับแรงงานข้ามชาติในชุมชนเดียวกัน เนื่องจากไม่สามารถทำอะไรได้ สิ่งที่ได้ก็คือความรู้สึกคุ้นชิน ยอมรับสภาพ ยอมรับความเป็นจริง แต่ก็ไม่ได้มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตมากนัก เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่ยอมรับสภาพ ยอมรับความเป็นจริง รู้สึกเริ่มเคยชินกับการอยู่ร่วมกับแรงงานข้ามชาติ คนไทยกลุ่มนี้มองว่าชุมชนโคกขาม หรือจังหวัดสมุทรสาครจำเป็นต้องมีการจ้างแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานเพราะเป็นความต้องการของเจ้าของกิจการบางส่วน แม้คนไทยที่ไม่ได้มีผลประโยชน์ใดๆกับแรงงานข้ามชาติ และไม่ต้องการให้มีแรงงานข้ามชาติจำนวนมากเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน แต่ก็ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร

5.2.3 กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการปัญหาแรงงานข้ามชาติ

คนไทยกลุ่มนี้ได้แก่หน่วยงานต่างๆของราชการ องค์กรบริหารส่วนตำบล และองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่

กลุ่มคนไทยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเข้ามาทำงานในพื้นที่ของแรงงานข้ามชาติ เช่นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงมองว่า แรงงานข้ามชาติที่หลบหนีเข้าเมืองเพื่อเข้ามาทำงานในพื้นที่เป็นกลุ่มคนที่ต้องเฝ้าระวัง โดยมองว่าคนกลุ่มนี้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายไม่มีที่ไปที่ไป ยากแก่การควบคุมดูแลให้อยู่ในกรอบของกฎหมายไทย หากพบแรงงานข้ามชาติที่หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายและไม่ได้ไปขึ้นทะเบียนเพื่อทำงานชั่วคราวในประเทศไทย จะต้องถูกจับกุมและดำเนินการส่งกลับประเทศ สำหรับแรงงานข้ามชาติที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานชั่วคราวก็ต้องคอยเฝ้าระวัง ทั้งทางด้านความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่ ด้านสาธารณสุข และด้านความสืบสานทางวัฒนธรรมในพื้นที่เป็นต้น

กลุ่มคนไทยอีกกลุ่มหนึ่งได้แก่องค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณสุข มองว่าแรงงานข้ามชาติเป็นมนุษย์เหมือนคนไทยเหมือนกันแม้จะหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายเพื่อเข้ามาทำงาน แต่ทั้งภาครัฐและนายจ้างที่จ้างแรงงานดังกล่าวจะต้องมีมาตรการคุ้มครองแรงงานเหล่านั้น และจัดสวัสดิการให้ตามหลักสิทธิมนุษยชน หากแรงงานข้ามชาติเหล่านั้นไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมโดยคนไทย องค์กรพัฒนาเอกชนก็จะดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามหลักสิทธิมนุษยชน และสิทธิแรงงาน เพราะถ้าไม่ช่วยเหลือปัญหาที่เกิดขึ้นกับแรงงานข้ามชาติเหล่านั้นอาจจะส่งผลกระทบต่อคนไทยในพื้นที่ด้วย เช่น ปัญหาโรคติดต่อที่เกิดกับแรงงานข้ามชาติแล้วระบาดมายังคนไทย

ร้อยตำรวจเอกไทรรินทร์ คุ้มคำ เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรตำบลโคกขาม มองว่า “แรงงานข้ามชาติเข้ามาแย่งบริการทางด้านสาธารณสุขของคนไทย โดยตนเองเคยมีประสบการณ์ไปตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาลของรัฐเมื่อก่อนเคยได้รับบริการอย่างสะดวกรวดเร็ว ปัจจุบันต้องไปรอมอถึงป้ายจึงได้รับการตรวจ และเมื่อมองไปดูผู้คนรอบข้างที่เข้ามาใช้บริการสถานพยาบาลของรัฐจะพบว่าส่วนใหญ่เป็นแรงงานข้ามชาติทั้งนั้น ดูเหมือนว่าสิทธิในการรับบริการจากรัฐของแรงงานข้ามชาติจะเท่าเทียมกับคนไทยไปแล้ว แรงงานข้ามชาติเป็นกลุ่มคนที่ไม่รักษาความสะอาด การใช้ชีวิตของแรงงานข้ามชาติบางส่วนมีที่พักอาศัยอยู่ใกล้กับคลองน้ำ และชายป่า บริเวณที่พักจะสกปรกเต็มไปด้วยขยะ รวมถึงการทิ้งขยะในแหล่งน้ำด้วย เวลาไปตรวจแรงงานข้ามชาติตามที่พักอาศัยเคยได้คุยกับชาวบ้านคนไทยที่อาศัยอยู่ในระแวกที่มีแรงงานข้ามชาติพักอาศัยอยู่ พบว่าคนไทยจะรู้สึกหวาดระแวงคนกลุ่มนี้มาก แม้ในปัจจุบันดูภายนอกผิวเผินอาจจะมองเห็นว่าชาวบ้านคุ้นชินกับการมีแรงงานข้ามชาติแต่ลึกๆแล้ว ไม่มีใครอยากให้มีแรงงานข้ามชาติจำนวนมากขนาดนี้เข้ามาอยู่ในชุมชน มันทำให้วิถีชีวิตของชาวบ้านเปลี่ยนไป โดยเฉพาะเรื่องความหวาดระแวง ในความเห็นของตำรวจก็เข้าใจว่าแรงงานข้ามชาติมีความจำเป็นกับระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ เพราะถ้าหากไม่มีแรงงานข้ามชาติ หรือแรงงานข้ามชาติกลับประเทศกันหมด ธุรกิจหลายอย่างก็คงจะดำเนินการต่อไปไม่ได้ เช่น ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประมง และประมงต่อเนื่อง”¹⁷

“แรงงานข้ามชาติเมื่อพบกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ถ้าเป็นแรงงานข้ามชาติที่มีบัตรถูกกฎหมายเขาก็จะไม่กลัวตำรวจ โดยเฉพาะช่วงเทศกาลต่างๆที่มีงานแสดงสำหรับแรงงานข้ามชาติ เช่น วันสงกรานต์ พวกเขา ก็จะเดินเที่ยวตามสบาย บางคนก็ซื้อเบียร์กระป๋องเดินถือดื่มกินตามถนน บางคนก็เกือบจะเดินชนก็มี แต่ถ้าเป็นพวกที่ไม่มีบัตรพวกนี้จะกลัวจะไม่ค่อยกล้าออกมาใช้ชีวิตนอกที่พำนักเหมือนพวกที่มีบัตร และจากการเข้าไปตรวจพื้นที่ก็สังเกตว่าคนไทยในชุมชนรู้สึกคุ้นชินกับการมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาอยู่แล้ว จะมีเพียงแรงงานข้ามชาติบางกลุ่มที่ยังสร้างความรำคาญเดือดร้อนให้กับคนไทย เช่น การดื่มเหล้าเสียงดัง ซึ่งก็มีเป็นส่วนน้อย โดยปกติแรงงานข้ามชาติจะไม่เข้ามาเกะกะระรานคนไทย ส่วนใหญ่จะมีปัญหาตนเองระหว่างแรงงานข้ามชาติด้วยกันตนเองมองว่าถ้าแรงงานข้ามชาติมีปัญหาคนไทยก็คงจะอยู่ในพื้นที่ได้ลำบาก”¹⁸

¹⁷ สัมภาษณ์ ร้อยตำรวจเอกไทรรินทร์ คุ้มคำ เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรตำบลโคกขาม, 3 มีนาคม 2550

¹⁸ สัมภาษณ์ ร้อยตำรวจเอกไทรรินทร์ คุ้มคำ เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรตำบลโคกขาม, 3 มีนาคม 2550

นายอนุสร สุขรุ่งเรือง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลโคกขามมองว่า “แรงงานข้ามชาติที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างก็เจียมเนื้อเจียมตัว เป็นคนชอบทำบุญ เคร่งครัดในพระพุทธศาสนา มากกว่าคนไทย ถ้าหากทางวัดมีงานก็จะให้ความร่วมมือกับทางวัดอย่างดี โดยส่วนตัวแล้วไม่มีอคติกับแรงงานข้ามชาติ ยอมรับได้ และเข้าใจว่าชุมชนโคกขามมีความจำเป็นต้องจ้างแรงงานข้ามชาติต่อไป”¹⁹

เจ้าหน้าที่บริหารสาธารณสุขชุมชน 7 ประจำตำบลโคกขามเล่าว่า “พี่รู้สึกสงสารแรงงานข้ามชาติ ส่วนใหญ่ต่างก็ต้องการมาหางาน หาเงิน เพื่อชีวิตที่ดีขึ้นในวันข้างหน้า แม้จะต้องทำงานในสภาวะที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคภัยแต่ก็ทำได้ไม่บ่น แรงงานข้ามชาติที่ไม่ดีก็คงจะมีอยู่บ้าง พี่เชื่อว่าในทุกๆสังคมต้องมีคนดีคนไม่ดีปะปนกันอยู่ แต่เท่าที่เคยเจอมองว่าแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่เป็นคนดี และน่าสงสาร ที่สถานีนอนามัยมีรายได้เพื่อนำเงินมาพัฒนาส่วนใหญก็ได้มาจากแรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะจะมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาใช้บริการทุกวัน วันละ 1 ราย ส่วนคนไทยที่มาใช้บริการนั้นไม่ต้องจ่ายอยู่แล้วเพราะถ้ามีบัตร 30 บาท ก็ไม่ต้องจ่าย แรงงานข้ามชาติที่เข้ามาใช้บริการส่วนใหญ่จะเป็นโรคปวดท้อง โรคทางเดินหายใจ เป็นไข้หวัด เป็นต้น เวลามาทาหมอนที่อนามัยจะมีคนไทยพามา และมีแรงงานข้ามชาติอีกคนหนึ่งมาด้วย บางคนมาเป็นล่ามให้หมอบางคนมาเป็นเพื่อนอย่างเดียว แต่ทุกครั้งจะสังเกตเห็นว่า คนข้ามชาติที่พามาจะเป็นคนเดิม แม้คนป่วยจะเปลี่ยนคนก็ตาม ซึ่งคนที่พามาอาจจะเป็นแรงงานข้ามชาติที่ทำหน้าที่เป็นนายหน้าพาคนป่วยไปหาหมอประจำกลุ่มของตน ส่วนใหญ่ที่มารักษาจะมีทั้งที่มีบัตรและไม่มีบัตร ซึ่งหมอรักษาให้หมด และไม่ตอ้งกลัวว่าจะเรียกตำรวจจับ ค่าใช้จ่ายหมอก็จะคิดตามราคามาตรฐาน ซึ่งถ้าบางคนไม่มีเงินจ่ายก็รักษาให้ฟรี บางคนมีไม่พอ มีให้เท่าไรก็เอาเท่านั้น โดยการเก็บค่ารักษาแต่ครั้งจะออกไปเสร็จใจให้ไม่ว่าเป็นคนไทย หรือแรงงานข้ามชาติ เพื่อความโปร่งใส”²⁰

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีนอนามัยบ้านสันดาปมองว่า “แรงงานข้ามชาติก็เป็นสมาชิกคนหนึ่งของโลก ถ้าไปรังเกียจพวกเขา ก็อาจจะทำให้องค์กรเอกชนหรือหน่วยงานอื่นๆ ของโลกที่ทำงานทางด้านสิทธิมนุษยชน จะมองว่าคนไทยไม่มีความนับถือในเรื่องของสิทธิมนุษยชน ตนเองเป็นคนไทยคนหนึ่งก็เชื่อในแนวคิดสิทธิมนุษยชนมองว่ามนุษย์ทุกคนบนโลกใบนี้

¹⁹ สัมภาษณ์ นายอนุสร สุขรุ่งเรือง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลโคกขาม, 27 เมษายน 2550

²⁰ สัมภาษณ์ นางสาวสุภาสินี กิติพัฒน์มนตรี เจ้าหน้าที่บริหารสาธารณสุขชุมชน 7 ประจำตำบลโคกขาม, วันที่ 6 ตุลาคม 2550

ควรได้รับการปฏิบัติที่ดีอย่างทัดเทียมกัน และด้วยงานที่ทำเป็นงานที่ต้องช่วยเหลือคนตนจึงไม่มีอคติกับแรงงานข้ามชาติ งานของตนต้องพบปะพูดคุยกับแรงงานข้ามชาติบ่อยมาก ทุกวัน วันละหลายรายเนื่องจากมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาใช้บริการรักษาโรคทุกวัน รวมทั้งวันเสาร์ อาทิตย์ก็เปิดทำการ โดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติที่ไม่มีบัตร เพราะถ้าไปรักษาที่โรงพยาบาลในเมืองจะต้องเดินทางไกลอาจจะเสี่ยงต่อการถูกตรวจค้นจับกุมได้ แม้จะมีบัตรหรือไม่มีบัตรหมอก็จะรับรักษาทั้งหมดเพราะถือว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งเหมือนกัน เวลาพบปะพูดคุยกับแรงงานข้ามชาติ เขาจะแสดงความเป็นมิตร หมอเองก็พอพูดภาษาหมอลญได้บ้าง ทำให้แรงงานข้ามชาติที่เข้ามาหา รู้สึกผ่อนคลาย แรงงานข้ามชาติบางคนก็เป็นคนที่มีการศึกษาดี พูดภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ บางคนก็เคยเรียนหนังสือมาก่อน แรงงานกลุ่มนี้จะเป็นอาสาสมัครให้กับทางการด้วยการทำหน้าที่รณรงค์เรื่องสาธารณสุข เรื่องโรคระบาดต่างๆ ให้กับแรงงานข้ามชาติด้วยกัน ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี”²¹

จากผลการศึกษาพบว่าแรงงานข้ามชาติเชื้อสายมอญ ส่วนใหญ่มักจะได้รับคำชมจากคนไทยในชุมชนว่าเป็นผู้มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาเข้มแข็งดี เข้าวัดทำบุญมิได้ขาด ช่วยทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา เท่าที่จะสามารถทำได้ ทั้งแรงเงินและแรงกาย เป็นที่ชื่นชมของคนไทยในชุมชนมาก

5.3 ทศนคติของแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่าที่มีต่อคนไทยในชุมชน

แรงงานข้ามชาติที่ใช้ชีวิตอยู่ในท่ามกลางชุมชนคนไทย คิดว่าพวกเขาเป็นผู้มาจากที่อื่นเมื่อมาอยู่อาศัยในถิ่นของคนไทยก็อยากจะรู้จักและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนไทย แต่ก็ติดที่บางคนไม่สามารถพูดไทยได้ บางคนอายุ บางคนกลัว แต่เมื่อมีโอกาสเดินสวนกับคนไทย พวกเขา ก็จะพยายามยิ้มให้ แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่อยากเป็นมิตรกับคนไทย แต่ก็ต้องระวังตัวในการพบปะพูดคุยกับคนไทย เพราะ แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่มีประสบการณ์ที่ไม่ดีกับคนไทยบางคน แรงงานหลายคน ถูกคนไทยกระชากกระเป๋าชิงของมีทรัพย์ ในระหว่างการเดินทางภายในชุมชน แรงงานข้ามชาติบางคน แม้จะอยู่ในห้องพักของตนเอง ยังถูกมิฉฉาซีพคนไทย อาศัยช่วงที่แรงงานข้ามชาติเผลอหลับประตูเข้าไป ใช้อาวุธ มีด หรือ ปืน บังคับไม่ให้ต่อสู้ขัดขืน และส่งเสียงดัง ค้นเอา

²¹ สัมภาษณ์ นายสุเทพ สมประสงค์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยบ้านสันดาป ตำบลโคกขาม, 25 กุมภาพันธ์ 2550

ทรัพย์สินมีค่า เช่น เงิน และทองคำ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นบ่อย แรงงานข้ามชาติผู้ประสบเหตุการณ์เองก็ไม่กล้าแจ้งความกับทางการเพราะกลัวว่าจะถูกจับเสียเองและคิดว่าคงจะไม่ได้รับความเป็นธรรมเพราะความเป็นคนข้ามชาติ²²

แรงงานข้ามชาติบางคนถูกคนไทยบางกลุ่มแสดงความดูถูกด้วยคำพูด โดยแรงงานข้ามชาติบอกว่าคนไทยกลุ่มนี้เป็นแรงงานคนไทยที่มาจากภาคอีสาน และที่คนไทยกลุ่มนี้รังเกียจพวกตนก็เพราะพวกตนเข้ามาแย่งงานคนไทยกลุ่มนี้ ทำให้คนไทยกลุ่มนี้ตกงาน หรือทำให้พวกเขาหางานทำได้ยากขึ้นเพราะแรงงานข้ามชาติเข้ามาแย่งงานนั่นเอง แต่แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่มองว่าการเข้ามาทำงานของพวกเขาก่อให้เกิดผลดีกับชุมชน กับสังคมไทย ทำให้คนไทยมีแรงงานมาทำงานในสาขาที่คนไทยขาดแคลนแรงงาน และมองว่าผลกระทบต่อคนไทยมักบอกว่าแรงงานข้ามชาติ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคระบาด เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาความมั่นคงนั้น แรงงานข้ามชาติมองว่าในเรื่องของปัญหาโรคระบาดนั้นยอมรับว่ามีส่วนที่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวเนื่องจากก่อนเข้ามาอยู่เมืองไทยนั้น ระบบการสาธารณสุขและการดูแลประชาชนของประเทศตนไม่ดีพอ อีกทั้งขณะที่หลบหนีเข้าเมืองไทยบางครั้งต้องเดินทางหลบซ่อนตัวอยู่ในป่าเป็นเวลาหลายวันก็อาจจะมีบางคนที่นำพาโรคต่างๆเข้ามาบ้าง แต่ปัญหาความมั่นคงนั้นคนไทยบางส่วนจะยังยึดติดอยู่กับประวัติศาสตร์มากเกินไป แรงงานข้ามชาติมองว่าพวกเขาต้องตื่นแต่เช้าต้องทำงานหนัก กลับบ้านเย็น บางทีก็กลับบ้านดึก ไม่มีเวลาไปคิดเรื่องอื่น คิดแต่ว่าต้องการทำงานเพื่อเก็บเงินไว้เพื่อวันข้างหน้า สาเหตุที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยก็เพราะปัญหาปากท้อง ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายทางการเมือง แม้จะมีแรงงานที่เป็นนักศึกษาพม่าบางส่วนแต่ก็เป็นส่วนน้อยส่วนใหญ่ต่างก็หวังมาทำงานหาเงินทั้งนั้น เพื่อหวังว่าชีวิตวันข้างหน้าจะดีขึ้น อีกทั้งการเข้มงวดกวดขันจากเจ้าหน้าที่บ้านเมืองก็เป็นไปอย่างเข้มข้น มีการจับกุมแรงงานเถื่อนทุกวัน ทำให้แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่ไม่เคยคิดถึงเรื่องจะก่อความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในชุมชน หรือประเทศไทย แรงงานข้ามชาติจากประเทศพม่าที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยเฉพาะคนรุ่นหนุ่มสาวส่วนใหญ่เป็นคนพอที่จะมีความรู้อยู่บ้าง บางคนจบการศึกษาระดับมัธยมปลาย บางคนกำลังเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย แต่เนื่องจากมีปัญหาการเมืองภายในทำให้ต้องออกจากการศึกษากลางคัน แรงงานข้ามชาติหนุ่มสาวเหล่านี้มีความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ระหว่างไทยกับพม่าดี และก็เคยพบเจอกับตนเองว่ายังมีคนไทยบางส่วนที่ยังยึดติดอยู่กับประวัติศาสตร์ ทำให้คนไทยไม่ชอบคนพม่าทำให้แรงงานดังกล่าวไม่กล้าสูงส่งกับคนไทย ส่วนคนพม่าเองที่แตกต่างเชื้อชาติกัน เช่น มอญ

²² สัมภาษณ์ นายสมปอง แหลมสัน อาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้างและผู้ดูแลห้องพักที่แรงงานข้ามชาติเช่าอาศัย, 26 เมษายน 2550

และพม่า แรงงานเชื้อสายมอญ ไม่ยอมรับว่าเป็นคนพม่า แรงงานสองกลุ่มนี้จะไม่ค่อยอาศัยอยู่ใกล้กัน ส่วนคนพม่าเองถ้าเจอคนไทยก็มักจะบอกว่าตนเองมีเชื้อสายมอญ เพราะรู้ว่าคนไทยไม่ชอบคนพม่ามากกว่าคนมอญ

ด้านความรู้สึกของแรงงานข้ามชาติที่มีต่อนายจ้างคนไทยพบว่าแรงงานข้ามชาติที่ทำงานกับนายจ้างที่ดี ก็จะมีรู้สึกดีกับกับคนไทย แต่ถ้าทำงานกับนายจ้างที่ปฏิบัติไม่ดีกับพวกเขา พวกเขาก็จะรู้สึกว่าตนเองเหมือนทาส ทำไมคนไทยใจร้ายอย่างนี้ แต่ความรู้สึกกับคนไทยทั่วไปในชุมชน ก็มีความรู้สึกหวาดระแวงบ้างเนื่องจากคนไทยในชุมชนส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยได้มีความสัมพันธ์กับแรงงานข้ามชาติ ต่างคนต่างอยู่ และก็มีคนไทยบางส่วนที่คอยจ้องเอาเปรียบแรงงานข้ามชาติ ด้วยการ หลอกหลวง ทำร้าย หรือชิงทรัพย์หรือกรรโชกทรัพย์ จึงทำให้แรงงานข้ามชาติที่มีประสบการณ์ที่เลวร้ายรู้สึกหวาดระแวงคนไทย แต่ก็ยังมีคนไทยอยู่บ้างบางส่วนที่แรงงานข้ามชาติรู้สึกว่ายู่ข้างพวกเขา แรงงานข้ามชาติบางคนกล่าวถึงคนไทย เช่น แม่ค้าในตลาดบางคนกล่าวว่าแรงงานข้ามชาตินั้นซื้อง่ายขายง่าย ไม่ต่อราคาเหมือนคนไทย เคยมีแม่ค้าบางรายชี้หน้าตำตำรวจที่จับแรงงานข้ามชาติ ว่าจับไปทำไม จะแก้มเขาทำไม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าแรงงานข้ามชาติก็ยังคงพอมือคนไทยที่อยู่ข้างเดียวกับพวกตนเองบ้างแม้จะไม่รู้ว่า สาเหตุที่เขาแสดงตนว่ายู่ข้างตนเองนั้นเป็นเพราะผลประโยชน์หรือว่าจริงใจ

เรื่องความสัมพันธ์เชิงคู่สวาระหว่างแรงงานข้ามชาติกับคนไทยนั้นพบว่าหญิงสาวที่เป็นแรงงานข้ามชาติไม่ว่าจะสัญชาติใดมักจะไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับผู้ชายไทย แต่หญิงสาวชาวไทยบางคนมีความสัมพันธ์กับแรงงานข้ามชาติผู้ชาย โดยเฉพาะแรงงานชายชาวมอญ เพราะเห็นว่าคนพวกนี้ขยันและเก็บเงินเก่ง แต่ก็มีเป็นส่วนน้อยมาก²³

5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยกับแรงงานข้ามชาติในชุมชน

คนไทยภายในชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับแรงงานข้ามชาติ มักจะเป็นกลุ่มคนที่มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติ เช่น รถจักรยานยนต์รับจ้าง ร้านค้า เจ้าของห้องพัก และเจ้าของกิจการที่แรงงานข้ามชาติทำงานด้วย ส่วนคนไทยอื่นๆที่ไม่ได้มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติก็ จะไม่มีความสัมพันธ์กันเลยอยู่กันแบบต่างคนต่างอยู่

²³ สัมภาษณ์ นายสมปอง แผลมสัน อาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้างและผู้ดูแลห้องพักที่แรงงานข้ามชาติเช่าอาศัย, 26 เมษายน 2550

กลุ่มคนไทยที่มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติมักจะมีความสัมพันธ์กับแรงงานข้ามชาติมากกว่าคนไทยกลุ่มอื่น โดยเฉพาะกลุ่มเจ้าของกิจการจะมีความสัมพันธ์กับแรงงานข้ามชาติมากเนื่องจากต้องทำงานใกล้ชิดกันโดยเฉพาะกิจการที่เกี่ยวกับประมง และประมงต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นกิจการที่แรงงานข้ามชาติทำงานเป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อเทียบกับกิจการชนิดอื่นๆที่มีการจ้างแรงงานข้ามชาติเข้าทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นความสัมพันธ์เชิงลบโดยแรงงานข้ามชาติเห็นว่ากลุ่มนายจ้างร้อยละ 60 มักพูดจาไม่ดีกับพวกเขา ใช้ทำงานหนัก ให้ค่าแรงไม่ครบและน้อยกว่าที่ควรจะได้ แต่นายจ้างคนไทยบางคนก็เป็นคนดี เลี้ยงดูเหมือนลูก เพราะเขาคิดว่าแรงงานเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เขาเจริญรุ่งเรือง มีการช่วยเหลือทั้งทางด้านเงิน การให้ความช่วยเหลือต่างๆ แต่โดยรวมแล้วแล้วนายจ้างที่ดีก็ยังมีน้อยกว่า คือนายจ้างที่ดีมีประมาณร้อยละ 40 ของนายจ้างทั้งหมด²⁴

แรงงานข้ามชาติมักจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายและให้บริการ เช่น คนขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง เจ้าของกิจการหอพัก เพราะแรงงานข้ามชาติถือเป็นลูกค้าที่ดีของคนไทยเหล่านั้น ทำให้คนไทยที่ประกอบอาชีพดังกล่าวมีรายได้มาก ร้านค้าบางร้านจะหาสินค้าที่แรงงานข้ามชาติต้องการมาจำหน่ายให้โดยเฉพาะ เช่น วัตถุดิบในการประกอบอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆที่แรงงานข้ามชาตินิยม ร้านค้าบางรายก็ให้เครดิตแก่ลูกค้าที่เป็นแรงงานข้ามชาติด้วย กลุ่มคนไทยที่มีอาชีพบริการ เช่น อาชีพจักรยานยนต์รับจ้าง อาชีพให้บริการเสริมสวยในชุมชนมักจะมีความสัมพันธ์อันดีกับแรงงานข้ามชาติ แรงงานข้ามชาติส่วนมากนิยมใช้บริการรถจักรยานยนต์รับจ้าง เพราะสะดวกและเป็นส่วนตัว บางครั้งคนขับจักรยานยนต์รับจ้างที่คุ้นเคยกับแรงงานข้ามชาติ ถ้าหากกำลังให้บริการอยู่ ถ้าผ่านไปเจอด่านตรวจของตำรวจในกรณีที่ถูกโดยสารเป็นแรงงานข้ามชาติที่ไม่มีบัตรก็อาจพาหลบเลี่ยงให้ไปถึงที่หมายได้อย่างปลอดภัย²⁵

กลุ่มคนไทยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการปัญหาที่เกี่ยวกับการเข้ามาทำงานในพื้นที่ของแรงงานข้ามชาติ เป็นกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์กับแรงงานข้ามชาติทั้งทางบวกและลบ กลุ่มคนไทยที่ทำงานด้านความมั่นคงมักจะมีสัมพันธ์ทางลบกับกลุ่มแรงงานข้ามชาติ โดยคน

²⁴ สัมภาษณ์ ณรงค์ พยงค์ศักดิ์ เจ้าหน้าที่ภาคสนาม มูลนิธิรักษไทย สำนักงานมหาชัย อดีตแรงงานข้ามชาติรับจ้างทำงานประมงต่อเนื่องในพื้นที่ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร, 26 เมษายน 2550

²⁵ สัมภาษณ์ นายสมปอง แผลมสัน อาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้างและผู้ดูแลหอพักที่แรงงานข้ามชาติเช่าอาศัย, 26 เมษายน 2550

ไทยกลุ่มนี้มีหน้าที่ในการบริหารจัดการปัญหาแรงงานข้ามชาติโดยตรง เช่น การตรวจค้น จับกุม ส่งกลับ แรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย คนไทยกลุ่มนี้ เช่น เจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงมักจะมี ความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับแรงงานข้ามชาติ สาเหตุก็มาจากภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและ นโยบาย ส่วนคนไทยที่ทำงานให้บริการทางด้านสาธารณสุขก็จะมี ความสัมพันธ์ทางบวกกับ แรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานเอนามัยประจำตำบล เจ้าหน้าที่ใน ส่วนนี้มักจะให้บริการแรงงานข้ามชาติอย่างเท่าเทียมกับการให้บริการคนไทย เพราะมองว่า แรงงานข้ามชาติก็เป็นมนุษย์เหมือนกับคนไทยเช่นกัน แรงงานข้ามชาติเองก็นิยมมาใช้บริการ เนื่องจากการเดินทางสะดวกเพราะระยะทางไม่ไกล โดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติที่ไม่มีบัตรส่วน ใหญ่จะมาใช้บริการที่สถานเอนามัย เพราะถ้าไปใช้บริการที่อื่นจะเสี่ยงต่อการถูกตรวจค้นจับกุม และส่งกลับในที่สุด

กับหน่วยงานด้านความมั่นคงโดยเฉพาะตำรวจ แรงงานข้ามชาติมักจะไม่อยากได้ยื่น หรือพบปะด้วย เพราะด้วยนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐไทย ทำให้มีการตรวจค้นจับกุมและ ส่งกลับแรงงานข้ามชาติเกือบจะทุกวัน แรงงานข้ามชาติจะพยายามหลีกเลี่ยงไม่กระทำตัวให้เกิด ปัญหา ไม่ว่าจะในระหว่างการทำงานหรือการอยู่อาศัยในชุมชน โดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติที่ไม่มี บัตร จะเก็บตัวอยู่แต่ภายในที่พัก และถ้ามีความจำเป็นต้องออกจากที่พักก็จะระวังตัวเป็นพิเศษ

กับหน่วยงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่ตำบลโคกขาม (สถานเอนามัยประจำตำบลโคก ขาม) แรงงานข้ามชาติถือว่าเป็นหน่วยงานที่เป็นที่พึ่งของพวกเขา เพราะไม่ว่าจะเป็นแรงงานข้าม ชาติที่มีบัตร หรือไม่มีบัตรก็สามารถไปใช้บริการที่สถานบริการแห่งนี้ได้ ซึ่งสถานเอนามัยดังกล่าว เปิดทำการทุกวันทำให้แรงงานข้ามชาติสามารถไปใช้บริการได้อย่างสะดวก และปลอดภัยจากการ เดินทางไปรักษาในเมือง เพราะอยู่ไม่ไกลจากที่พักและที่ทำงานของแรงงานข้ามชาติ เจ้าหน้าที่ซึ่ง เป็นผู้ให้บริการก็เป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี ให้การรักษาอย่างเต็มใจโดยไม่เลือกว่าเป็นคนเชื้อชาติ หรือสัญชาติใด

กลุ่มคนไทยอีกกลุ่มหนึ่งได้แก่องค์กรเอกชนในพื้นที่ จะมีความสัมพันธ์กับแรงงาน ข้ามชาติในทางบวกมาก คนกลุ่มนี้จะคอยช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติในทุกๆ เรื่องที่ช่วยได้ โดยเฉพาะเรื่อง สุขภาพ เรื่องสิทธิแรงงานสิทธิมนุษยชน เรื่องการศึกษา เป็นต้น คนไทยในกลุ่มนี้ เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติเป็นอย่างดี แรงงานข้ามชาติจะให้ความไว้วางใจต่อใจคน กลุ่มนี้มาก เมื่อแรงงานข้ามชาติมีปัญหา ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาด้านสุขภาพ ด้านการถูกละเมิดสิทธิ หรือปัญหาทางด้านกฎหมาย แรงงานข้ามชาติก็มักจะไปขอคำปรึกษาจากคนไทยกลุ่มนี้ สาเหตุ หนึ่งที่แรงงานข้ามชาติไว้วางใจคนไทยกลุ่มนี้มากก็เนื่องมาจากองค์กรเอกชนเหล่านี้มักจะมีเจ้าหน้าที่ ที่เป็นแรงงานข้ามชาติเหมือนกันทำงานด้วย บางคนก็เคยทำงานเป็นลูกจ้างของกิจการในพื้นที่มา

ก่อน แต่ที่สำคัญที่สุดที่แรงงานข้ามชาติไว้ใจมากที่สุดคือความจริงใจในการช่วยเหลือที่คนไทยกลุ่มนี้แสดงให้เห็น แรงงานข้ามชาติเห็น นอกจากการช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติโดยตรงแล้ว กลุ่มองค์กรเอกชนยังทำหน้าที่ประสานงานระหว่าง กลุ่มแรงงานข้ามชาติกับหน่วยของรัฐที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น หน่วยงานด้านสาธารณสุข หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนแรงงาน เป็นต้น

“องค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ได้แก่เครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน (LPN: Labour Rights Promotion Network) และมูลนิธิวิริยะไทย ซึ่งองค์กรดังกล่าวจะคอยให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานข้ามชาติในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งทางด้านสาธารณสุข ด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิแรงงาน ด้านการศึกษาของบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ และการให้การศึกษ เสริมแก่แรงงานข้ามชาติเอง แรงงานข้ามชาติที่มีปัญหา มักจะเข้าไปพบเจ้าหน้าที่เพื่อให้ช่วยประสานงาน เป็นตัวกลางในการเจรจา และเป็นล่ามให้ เหตุที่แรงงานข้ามชาติให้ความไว้วางใจองค์กรเอกชนทั้งสอง นอกจากการได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆแล้ว เจ้าหน้าที่ขององค์กรดังกล่าวเองก็เอื้อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับแรงงานข้ามชาติ เพราะเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครบางคนก็เป็นคนมอญ หรือคนพม่า บางคนเคยทำงานอย่างเดียวกับแรงงานข้ามชาติมาก่อน จึงมีความเข้าใจในปัญหาของแรงงานข้ามชาติและช่วยแก้ไขปัญหาก็เป็นอย่างดี”²⁶

ความสัมพันธ์กับคนไทยกลุ่มที่ไม่ได้มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติ ได้แก่ ชาวบ้านทั่วไปในชุมชน มักจะไม่ค่อยมี เนื่องจากแรงงานข้ามชาติโดยปกติก็ไม่ค่อยพูดจากับคนแปลกหน้า ส่วนคนไทยในกลุ่มนี้ก็ไม่ค่อยมีโอกาสที่จะเข้าไปพูดคุยกับแรงงานข้ามชาติ แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่จึงไม่ค่อยกล้าพูดจากับคนไทย แต่ถ้าคนไทยไปทักทายพูดจาปราศรัยดี แรงงานข้ามชาติก็ยินดีจะพูดคุยด้วย ขณะเดียวกันความสัมพันธ์ที่ไม่ดี เช่น การมีปัญหาทะเลาะเบาะแว้ง เนื่องจากการเมาสุรา ก็มีบ้าง แต่ก็มีน้อย แต่ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อมากคือ การถูกรังแก ถูกกระทำจากคนไทย เช่น การ ลักทรัพย์ จี้ทรัพย์ เป็นต้น กรณีถูกรังแกจากคนไทย เช่น เมื่อ 4-5 ปีที่แล้วจะมีปัญหามาก ในปัจจุบันก็ยังมียุทธวิธีคนไทยทำร้ายแรงงานข้ามชาติ มีการหาเรื่องทะเลาะเบาะแว้ง กรณี ฉกชิงวิ่งราว จี้ทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ จะมีค่อนข้างบ่อย เพราะเมื่อเกิดเหตุการณ์ แรงงานข้ามชาติมักจะไม่กล้าแจ้งความ แรงงานข้ามชาติบางส่วนถูกหลอกให้ทำผิดกฎหมาย เช่น โดนหลอกให้เป็นคนส่งของผิดกฎหมาย เช่น ยาบ้า เป็นต้น

²⁶ สัมภาษณ์ ณรงค์ พยงค์ดี เจ้าหน้าที่ภาคสนาม มูลนิธิวิริยะไทย สำนักงานมหาชัย อดีตแรงงานข้ามชาติรับจ้างทำงานประมงต่อเนืองในพื้นที่ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร, 26 เมษายน

“คนไทยและแรงงานข้ามชาติที่เช่าอาศัยอยู่ในหอพักของตนไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ไม่พูดคุยกันเดินสวนกันก็ไม่มองหน้ากันต่างคนต่างอยู่ เข้ามาก็ต่างไปทำงาน เย็นมาก็ต่างกลับเข้าห้องของตนจะมีคนไทยที่นั่งดื่มสุราที่หน้าห้องพักบ้างแต่ก็อยู่ภายในสายตาของตนจึงไม่เคยมีปัญหา”²⁷

“ระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานข้ามชาตินั้นไม่ค่อยมีความสัมพันธ์ และถ้ามีก็จัดเป็นความสัมพันธ์ทางลบ แรงงานข้ามชาติกับคนไทยทำงานด้วยกันไม่ได้ เพราะคนไทยมักจะเอาเปรียบคนมอญและเมื่อคนมอญรู้ทันก็จะมีปัญหา แต่ถ้าเป็นการจ้างแบบเหมาาก็จะไม่มีปัญหา เพราะต่างคนต่างก็ทำงานของตนไม่ต้องทำร่วมกัน แรงงานที่ทำงานรายเดือนจึงมีแต่แรงงานข้ามชาติ การทำงานร่วมกันระหว่างแรงงานข้ามชาติกับคนไทยนั้นมีทั้งที่อยู่กันได้และที่มีปัญหา ถ้าหากมีปัญหาเกิดขึ้นก็จะตัดสินใจให้คนที่ผิดออกจากงาน”²⁸

พระไทยและพระมอญในชุมชนที่มีแรงงานข้ามชาติอาศัยอยู่นอกจากจะเป็นเคารพนับถือจากแรงงานข้ามชาติอย่างมากแล้ว บางครั้งยังมีบทบาทในการให้ความรู้และแง่คิดในการปรับตัวเพื่อให้อยู่ในชุมชนได้อย่างปกติสุข เมื่อแรงงานข้ามชาติมีกิจที่ต้องใช้บริการจากพระสงฆ์ เช่น การแต่งงาน งานศพ แรงงานข้ามชาติก็สามารถนิมนต์พระให้ไปประกอบพิธีกรรม หรือ มาใช้บริการสถานที่และอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง เช่น ถ้วย ชาม จาน ช้อน ของทางวัดได้เป็นอย่างดี

คนไทยเชื้อสายมอญในชุมชนโคกขามนับว่าเป็นกลุ่มคนที่มีบทบาทมากกับการเอื้อให้แรงงานข้ามชาติชาวมอญดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างสงบสุขโดยเฉพาะในหมู่ที่ 4 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีคนไทยเชื้อสายมอญอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก คนไทยเหล่านี้จะมีความรู้สึกกับแรงงานข้ามชาติชาวมอญอย่างผู้คนที่ร่วมเชื้อชาติเดียวกันแม้จะอยู่เมืองไทยมานานตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายายแต่คนไทยเหล่านี้ก็ยังคงมีความเข้าใจในความเป็นมอญ บางคนพูดภาษามอญได้ ทำให้คนมอญที่เข้ามาทำงานและอยู่อาศัยในพื้นที่ที่มีความอบอุ่นใจมาก คนไทยเชื้อสายมอญเหล่านี้ จะมีความเห็นอกเห็นใจและเข้าใจแรงงานข้ามชาติเชื้อสายมอญดี โดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ก็เป็นคนไทยเชื้อสายมอญ จึงคอยให้ความช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติชาวมอญในหลายๆด้าน เช่น การไปพบปะกับเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคง เมื่อแรงงานข้ามชาติชาวมอญมีปัญหาเกี่ยวกับทางการ การจัดให้

²⁷ สัมภาษณ์ นางสาวปัทมา มอญใต้ เจ้าของกิจการหอพัก และร้านค้าของชำ, 18 มีนาคม 2550

²⁸ สัมภาษณ์ นางบุญมา คู่เจริญ เจ้าของกิจการประมงต่อเนืองขนาดกลาง, 5 มีนาคม 2550

มีพื้นที่ในชุมชนสำหรับแรงงานข้ามชาติเชื้อสายมอญ เช่น การจัดงานประจำปีในช่วงสงกรานต์ โดยจัดหาการแสดง หรือวงดนตรีชาวมอญมาแสดงให้ชม การติดต่อประสานงานกับผู้นำของแรงงานข้ามชาติชาวมอญเป็นต้น²⁹

5.5 ผลกระทบต่อชุมชนจากการมีแรงงานข้ามชาติในทัศนะของคนไทยในตำบลโคกขาม

การที่ชุมชนตำบลโคกขามเป็นชุมชนที่มีแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานและอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก นับหมื่นคน ซึ่งมีทั้งแรงงานข้ามชาติที่มีสถานะที่อยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และผิดกฎหมายปะปนกันภายในชุมชน ทำให้คนไทยในชุมชนคิดว่าแรงงานข้ามชาติดังกล่าวเข้ามาทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.5.1 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

กลุ่มคนที่มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติ มองว่าแรงงานข้ามชาติเป็นกลุ่มคนที่เข้ามาทำให้กิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรสาครสามารถขับเคลื่อนไปได้ โดยเฉพาะกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและแปรรูปอาหารทะเล เนื่องจากธุรกิจดังกล่าวมีความต้องการใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก หากไม่มีแรงงานข้ามชาติทำงาน ธุรกิจเหล่านั้นก็อาจจะดำเนินการต่อไปไม่ได้และจะส่งผลกระทบโดยรวมต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรสาคร ส่วนกลุ่มคนไทยที่มีอาชีพค้าขายและบริการมองว่า การที่แรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานและพักอาศัยภายในชุมชนทำให้การทำมาค้าขายภายในชุมชนคึกคัก สามารถค้าขายได้ดีขึ้น และอาชีพบริการอื่นๆก็มิรายได้เพิ่มขึ้นดีกว่าตอนที่ยังไม่มีแรงงานข้ามชาติเข้ามาในชุมชน

กลุ่มนายจ้างจำเป็นต้องจ้างแรงงานข้ามชาติเนื่องจากไม่ค่อยมีแรงงานคนไทยนิยมทำงานที่มีลักษณะสกปรกและลำบาก โดยนายจ้างมองว่า แรงงานคนไทยรักความสบายขาดระเบียบวินัย มักมีปัญหาในการทำงาน คือ มีการเรียกร้องสวัสดิการต่างๆ เรียกร้องเรื่องค่าแรง ไม่สามารถปฏิบัติงานตามความต้องการของเจ้าของกิจการได้ โดยแรงงานคนไทย มักมีความอดทนต่อการทำงานน้อย ต้องการทำงานในช่วงเวลาที่มีความยืดหยุ่นน้อย คือต้องการทำงานตรงเวลา และจะไม่ทำงานต่อหากหมดเวลาทำงาน แม้งานที่ทำงานจะยังไม่เสร็จทันตามกำหนดของนายจ้าง ซึ่งนับเป็นปัญหาสำคัญของเจ้าของกิจการ เนื่องจากวัสดุที่ทำการผลิต เป็นของสดจากทะเล หากทำ

²⁹ สัมภาษณ์ นายธนวัฒน์ ชาวท่าทราย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลโคกขาม, 18

การแปรรูปไม่หมด จะทำให้สินค้าเน่าเสีย และนั่นคือสิ่งที่เจ้าของกิจการจะยอมให้เกิดขึ้นไม่ได้ ในขณะที่การจ้างแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงาน แรงงานข้ามชาติเหล่านี้สามารถตอบสนองความต้องการของเจ้าของกิจการได้ นายจ้างมองว่าแรงงานข้ามชาติเหล่านี้มีความอดทน และขยัน แต่การจ้างงานคนไทยนั้นมีความไม่แน่นอนมักขึ้นอยู่กับลูกจ้าง ซึ่งลูกจ้างคนไทยมักทำงานตามความต้องการการใช้จ่ายเงิน กล่าวคือ เมื่อมีเงินก็ไม่อยากทำงาน เมื่อเงินหมด จึงจะอยากทำงาน ส่วนแรงงานข้ามชาตินั้นตรงกันข้ามพวกเขาอยากมีงานทำตลอดเพื่อจะได้มีเงินส่งกลับบ้าน

กลุ่มคนที่มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติมองว่าการเข้ามาทำงานของแรงงานข้ามชาติมีผลกระทบต่อชุมชนทั้งด้านบวกและด้านลบ ผลกระทบทางบวก คนกลุ่มนี้มองว่าแรงงานข้ามชาติทำให้เศรษฐกิจของตำบลโคกขามและของจังหวัดสมุทรสาครดีขึ้น และถ้าหากไม่มีแรงงานข้ามชาติพวกนี้ จะทำให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับประมงทะเล และกิจการต่อเนื่องล่มสลายเนื่องจากไม่มีแรงงานทำงานผลิตสินค้า ด้านผลกระทบทางลบ เจ้าของกิจการมองว่าแรงงานข้ามชาติบางส่วนสร้างปัญหาให้กับเจ้าของกิจการ กล่าวคือแรงงานข้ามชาติบางส่วนที่ยังไม่ได้จดทะเบียนแรงงานข้ามชาติตามมติคณะรัฐมนตรี จะเข้ามาสมัครเป็นลูกจ้างของเจ้าของกิจการ และเมื่อเจ้าของกิจการดำเนินการนำแรงงานข้ามชาติเหล่านั้นไปจดทะเบียนแล้ว โดยออกค่าใช้จ่ายไปให้ก่อน แรงงานข้ามชาติที่จดทะเบียนแล้ว มักจะหนีไปทำงานกับโรงงานอื่นที่มีเพื่อนพ้องของตนเอง หรือโรงงานที่จ่ายค่าแรงดีกว่า แรงงานข้ามชาติบางส่วนก็มักจะทะเลาะเบาะแว้งกันเอง ซึ่งบางทีก็มีความรุนแรงมาก ทำให้นายจ้างต้องไล่ออกทำให้ขาดแรงงาน แรงงานบางส่วนมักพาเพื่อนหรือญาติที่เป็นแรงงานข้ามชาติเข้ามาพักอาศัยในกรณีที่แรงงานข้ามชาติพักอาศัยในบริเวณเดียวกับสถานที่ทำงาน ซึ่งหากคนที่แรงงานข้ามชาติพาเข้ามาเป็นคนที่ไม่มีการตรวจค้น ก็จะทำให้เจ้าของกิจการได้รับผลกระทบไปด้วย

เจ้าของกิจการร้านเสริมสวยเล่าว่า “การเข้ามาของแรงงานข้ามชาติทำให้ชุมชนเกิดความเปลี่ยนแปลงไปมากทางด้านเศรษฐกิจ ตั้งแต่มีแรงงานข้ามชาติเศรษฐกิจของชุมชนก็ดีขึ้น คนไทยที่เคยทำงานรับจ้างก็หันมาทำอาชีพค้าขายและบริการแทน เช่น อาชีพรถจักรยานยนต์รับจ้าง อาชีพค้าขาย และเปิดให้บริการห้องพัก สร้างรายได้ได้เป็นอย่างดี เพราะแรงงานข้ามชาติจำนวนมาก ก็ต้องจับจ่ายซื้อของใช้บริการกันทุกวัน อย่างที่ร้านเสริมสวยของพี่มีแรงงานข้ามชาติเข้ามาใช้บริการทุกวัน การที่บางครั้งสื่อต่างๆนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความหวาดกลัวของคนไทยต่อการมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาอยู่ในชุมชนนั้น พี่มองว่าไม่จริงเสมอไป ที่นี้พี่เปิดร้านอยู่ภายในชุมชนที่มีแรงงานข้ามชาติเป็นจำนวนมาก เป็นหมื่นคน และต้องอยู่ที่ร้านคนเดียว แต่ไม่เคยกลัวหรือ

ระวางคนข้ามชาติจะเข้ามาทำอะไรเลย แต่กลับกลัวคนไทยด้วยกันมากกว่า มีแต่คนไทยนี่แหละที่มักจะทำร้าย ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ แรงงานข้ามชาติ และคนไทยด้วยกันเอง”³⁰

นางบุญมา คู่เจริญ (เจ้เป้า) เจ้าของกิจการประมงต่อเนื่องเล่าว่า “ปัญหาที่เกิดการจ้างแรงงานข้ามชาตินั้นพอมีแต่ไม่รุนแรงมาก สามารถควบคุมดูแลได้ ปัญหาที่พบบ่อยได้แก่ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานข้ามชาติ ปัญหาการออกค่าใช้จ่ายล่วงหน้าในการทำบัตรให้แรงงานข้ามชาติก่อน เมื่อแรงงานข้ามชาติบางรายได้บัตรแล้วจะหนีไปทำงานที่อื่น และ ปัญหาแรงงานข้ามชาติบางคนที่เป็นคนเกเรไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่ตกลงกันได้ โดยแรงงานข้ามชาติบางคนที่เป็นคนเกเรส่วนใหญ่จะเกิดจากการกินเหล้า บางคนมีเพื่อนฝูงมาหา บางคนที่มาไม่มีบัตรถ้าเข้ามาจะมีปัญหาถ้ามีเจ้าหน้าที่มาตรวจ แต่ก็ก็มีบางคนแอบพาเข้ามาส่วนใหญ่จะเป็นญาติหรือเพื่อนที่เป็นแรงงานข้ามชาติด้วยกัน สำหรับปัญหาการออกค่าใช้จ่ายล่วงหน้าในการทำบัตรให้แรงงานข้ามชาติก่อน เมื่อแรงงานข้ามชาติบางรายได้บัตรแล้วจะหนีไปทำงานที่อื่นนั้นเป็นปัญหาที่นายจ้างส่วนใหญ่ประสบเหมือนกัน เจ้เป้าเองก็เคยโดนแรงงานข้ามชาติหลอกให้ออกเงินทำบัตรให้แล้วหนีไป 6 ราย ในปีที่ผ่านมา (2549) ค่าใช้จ่ายในการพาแรงงานข้ามชาติไปขึ้นทะเบียนประมาณ 4,000-5,000 บาท ต่อคน ประกอบด้วย 1) เสียค่าจ้าง करना แรงงานข้ามชาติไปจดทะเบียนให้นายหน้า 500 ต่อคนขึ้นไป และ 2) ค่าใช้จ่ายที่เสียให้รัฐประมาณ 3,800 บาท แม้ว่าแรงงานที่หนีไปทำงานที่อื่นโดยที่ยังไม่มีใบแจ้งการเปลี่ยนนายจ้างที่ถูกต้องตามกฎหมายจะมีความผิด รวมถึงนายจ้างที่รับเข้าทำงานก็มีความผิดด้วย แต่เจ้เป้าเล่าว่า การตามหาเพื่อดำเนินการนั้นเป็นเรื่องที่ยากมาก เพราะแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่มีหน้าตาคล้ายกัน ยิ่งอยู่กันได้ไม่นานก็ยิ่งจดจำยาก อีกทั้งนายจ้างที่รับแรงงานข้ามชาติที่หนีออกไปเข้าทำงานก็มักไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการตรวจสอบ และเปิดเผยข้อมูลการจ้างแรงงานข้ามชาติของตนเอง”³¹

กลุ่มคนไทยที่ไม่มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติ มองว่าผลกระทบทางบวกจากการที่มีแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงาน จะทำให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมดีขึ้น แต่พวกเขาบ้าน

³⁰ สัมภาษณ์ นางสาวณัฐสรวิญ ทงมีศรี เจ้าของกิจการร้านเสริมสวย, วันที่ 6 ตุลาคม 2550

³¹ สัมภาษณ์ นางบุญมา คู่เจริญ เจ้าของกิจการประมงต่อเนื่องขนาดกลาง, 5 มีนาคม 2550

ที่ๆไป ก็จะได้ประโยชน์อะไร บางคนมองว่าแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานในชุมชนจะเข้ามาแย่งงานคนไทยทำ

นายอนุสร สุขรุ่งเรือง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลโคกขามแสดงความคิดเห็นว่ “การมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานในชุมชนจะทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของชุมชนอยู่ได้ เจ้าของกิจการส่วนใหญ่ขาดแคลนแรงงาน การจ้างแรงงานข้ามชาติทำให้กิจการต่างๆโดยเฉพาะกิจการที่ต้องการแรงงานต่ำฝีมือ เช่น ลูกเรือประมง และธุรกิจประมงต่อเนื่องดำเนินงานต่อไปได้”³²

กลุ่มคนไทยที่ทำงานในองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO: None-Government Organization) ซึ่งเป็นองค์กรที่ดำเนินการช่วยเหลือเรื่องสุขภาพ เรื่องสิทธิแรงงาน และช่วยประสานงานกับหน่วยงานราชการโดยทำหน้าที่เป็นล่ามให้กับหน่วยงานราชการต่างๆ มองในเชิงบวกว่าแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยหรือในพื้นที่ชุมชนโคกขาม เป็นกลุ่มคนที่เข้ามาช่วยทำงาน ซึ่งเป็นงานที่คนไทยไม่นิยมทำกันส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งเป็นความต้องการจ้างแรงงานราคาถูกลงของเจ้าของกิจการ ซึ่งถ้าไม่มีแรงงานเหล่านี้เข้ามาทำงานให้ ประเทศไทยก็ดี ชุมชนโคกขามก็ดี จะปัญหาการขาดแคลนแรงงานและในที่สุดก็จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของชุมชน ของประเทศ

5.5.2 ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม

กลุ่มคนไทยที่ไม่มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติมีความเห็นว่า แรงงานข้ามชาติบางส่วนหลังเลิกงานบางกลุ่มมักดื่มสุรา แล้วส่งเสียงดังสร้างความรำคาญให้กับคนไทยที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง บางเมาแล้วมีการทะเลาะเบาะแว้งกับคนไทย ก็จะยกพวกฟ้องของตนเองมามากมายเพื่อช่วยเหลือกัน ซึ่งแม้แต่ตำรวจก็ไม่กล้าจับกุม แรงงานข้ามชาติบางส่วนมีการขับขี่ยอดยานพาหนะ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นของนายจ้าง ส่วนหนึ่งเป็นของแรงงานข้ามชาติเอง โดยคนไทยในชุมชนมองว่าแรงงานข้ามชาติเหล่านี้มักขับรถผิดกฎจราจร เป็นที่น่าหวาดกลัวต่อการเกิดอุบัติเหตุ

ส่วนความมั่นคงทางด้านประเพณีและวัฒนธรรม คนไทยในชุมชนมองว่า ปัจจุบันแรงงานข้ามชาติบางส่วนมีการคลอเคลียในประเทศไทย และปัจจุบันเด็กข้ามชาติที่เกิดในประเทศไทยเหล่านั้น ก็มีโอกาได้เข้าเรียนหนังสือรวมกับเด็กคนไทย ทำให้เด็กคนไทยอาจเกิดความสับสน

³² สัมภาษณ์ นายอนุสร สุขรุ่งเรือง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลโคกขาม, 27

ในประเพณีและวัฒนธรรมได้ คนไทยส่วนใหญ่ทั้งครูและผู้ปกครองไม่เห็นด้วยกับการที่รัฐมีนโยบายให้ผู้ติดตามแรงงานข้ามชาติที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นแรงงานข้ามชาติถูกกฎหมายตามมติคณะรัฐมนตรีสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนไทยได้ โดยการไม่เห็นด้วยนั้นนอกจากประชาชนคนไทยจะไม่เห็นด้วยแล้ว ผู้ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลโดยตรง ได้แก่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ก็ไม่เห็นด้วย โดยชาวบ้านมองว่าจะทำให้ลูกหลานคนไทยของพวกเขาเกิดความสับสนทางวัฒนธรรม ส่วนครูผู้สอน เห็นว่าในปัจจุบันเด็กคนไทยก็ยังไม่ได้รับการดูแลที่ดีพอจากภาครัฐ แล้วทำไมจะต้องเพิ่มภาระให้ครูผู้สอนเพิ่มขึ้นอีก

กลุ่มคนไทยที่ทำงานในองค์กรพัฒนาเอกชนมองว่าผลกระทบทางลบจากการที่มีแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานนั้น อาจจะมีปัญหาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์หรือเกิดขบวนการค้ามนุษย์ขึ้นในสังคมไทย ถ้าหากภาครัฐยังมีนโยบายการแก้ปัญหาแรงงานข้ามชาติโดยเน้นการแก้ปัญหาไปที่มิติทางด้านความมั่นคงของประเทศเป็นหลัก โดยไม่เข้าใจหรือยอมรับสภาพปัญหาที่แท้จริงว่าการเข้ามาทำงานในประเทศไทยของแรงงานข้ามชาติ ส่วนหนึ่งเป็นความต้องการของแรงงานข้ามชาติเอง แต่อีกส่วนหนึ่งเจ้าของกิจการไทยก็มีความต้องการจ้างแรงงานข้ามชาติด้วยเหมือนกัน

ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยแรงงานข้ามชาติเป็นผู้ถูกละเมิด หากมองอย่างผิวเผินผู้คนที่ทั่วไปจะเข้าใจว่าเป็นปัญหาของแรงงานข้ามชาติเพียงฝ่ายเดียวเพราะเป็นผู้ถูกกระทำ แต่ในความเป็นจริงสังคมที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนมาก ๆ ก็อาจสัมผัสถึงการต่อต้านตอบโต้จากฝ่ายถูกกระทำซึ่งไม่อาจคาดเดาได้ว่าจะรุนแรงระดับไหน ปัจจุบันเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชนอิสระพื้นที่มองว่าการถูกละเมิดละเมิดสิทธิมนุษยชนของแรงงานข้ามชาติลดลง ซึ่งอาจจะเนื่องมาจาก การที่แรงงานข้ามชาติสามารถขอความช่วยเหลือจากองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ เพื่อให้ช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องสิทธิและเรื่องสุขภาพ ส่วนหนึ่งเจ้าของกิจการและผู้คนในชุมชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับแรงงานข้ามชาติต่างก็ตระหนักดีว่าแรงงานข้ามชาติมีความจำเป็นต่อการทำธุรกิจ และช่วยให้เศรษฐกิจโดยรวมของชุมชนดีขึ้น ทำให้คนไทยในพื้นที่ที่ทำงานค้าขายและให้บริการต่างๆมีรายได้ที่ดีจากการจับจ่ายใช้สอยของแรงงานข้ามชาติ ส่วนคนไทยที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับแรงงานข้ามชาติ ต่างก็รู้สึกคุ้นชินกว่าเดิมที่ผ่านมาค่อนข้างมาก ทำให้แรงงานข้ามชาติรู้สึกอุ่นใจขึ้นมาบ้าง

ร้อยตำรวจเอกไตรรินทร์ คุ้มคำ เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรตำบลโคกขาม เล่าว่า “แรงงานข้ามชาติบางคนดื่มสุราส่งเสียงดังเป็นที่รำคาญของชาวบ้านคนไทยที่อาศัย

อยู่ใกล้เคียง ปัญหาเสพติดในพื้นที่ที่พ่อแม่มีบ้างที่มีแรงงานข้ามชาติเป็นผู้กระทำผิด ส่วนใหญ่จะเป็นพวกผู้เสพและขายยาบ้า แรงงานข้ามชาติมักจะนำเข้ามาเอง การตั้งครุฑของแรงงานข้ามชาติก็เป็นอีกปัญหาหนึ่ง เด็กที่คลอดออกมาก็คล้ายๆจะเป็นคนเถื่อน ปัจจุบันพบเด็กที่เป็นคนต่างตัวเป็นจำนวนมาก เด็กพวกนี้ส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้เรียนหนังสือ ในอนาคตอาจจะสร้างปัญหาให้กับชุมชนได้”³³

“อีกหน่อยคนไทยในพื้นที่จะลำบาก เพราะจะไม่มีที่ให้ทำมาหากิน เพราะแรงงานข้ามชาติจะเข้ามาออกลูกออกหลานเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันก็มีให้เห็นกันแล้ว แรงงานข้ามชาติจ้างคนไทยเลี้ยงลูกก็มี ลูกหลานแรงงานข้ามชาติเข้าเรียนในโรงเรียนไทยก็มีให้เห็น อีกหน่อยการติดต่อสื่อสารของลูกหลานคนไทยก็คงจะลำบากเพราะมีเด็กและคนข้ามชาติเข้ามาปะปน เกิดความสับสนทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะเด็กๆลูกหลานคนไทย”³⁴

“แรงงานข้ามชาติบางส่วนหลังเลิกงานบางกลุ่มมักดื่มสุรา แล้วส่งเสียงดังสร้างความรำคาญให้กับคนไทยที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง บางเม่าแล้วมีการทะเลาะเบาะแว้งกับคนไทย ก็จะมีพวกพ้องของตนเองมามากมายเพื่อช่วยเหลือกัน ซึ่งแม้แต่ตำรวจก็ไม่กล้าจับกุม แรงงานข้ามชาติบางส่วนมีการขับขี่ยานพาหนะ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นของนายจ้าง ส่วนหนึ่งเป็นของแรงงานข้ามชาติเอง โดยคนไทยในชุมชนมองว่าแรงงานข้ามชาติเหล่านี้มักขับรถผิดกฎจราจร เป็นที่น่าหวาดกลัวต่อการเกิดอุบัติเหตุ”³⁵

ผู้ใหญ่อำเภอ 5 เล่าว่า “ตอนที่แรงงานข้ามชาติเข้ามาใหม่ๆมีปัญหาระหว่างแรงงานข้ามชาติกับคนไทยมากเนื่องจากมีความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันทางด้านวัฒนธรรม โดยคนไทยจะเป็นฝ่ายไม่พอใจต่อการมาของแรงงานข้ามชาติ และการปฏิบัติตนของแรงงานข้ามชาติที่ขัดต่อวัฒนธรรมไทย แต่เมื่อมีการให้ความรู้เรื่องวัฒนธรรมของกันและกันโดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติที่เข้าใจวัฒนธรรมไทยมากขึ้น ทำให้ปัญหาความไม่เข้าใจระหว่างกันลดลง การเข้ามาของแรงงานข้ามชาติทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเรื่องการตระหนักของประชาชนไทยในชุมชนว่าชุมชนของตนเองมีประชากรมากขึ้น มีผู้คนหลากหลายที่มา ในหมู่คน

³³ สัมภาษณ์ ร้อยตำรวจเอก ไตรรินทร์ คุ้มคำ เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรตำบลโคกขาม, 3 มีนาคม 2550

³⁴ สัมภาษณ์ นายสมปอง ด้วงมา อาชีพรับจ้างทั่วไป, 5 มีนาคม 2550

³⁵ สัมภาษณ์ นายอำพล นาคนุช กำนันตำบลโคกขาม, 3 มีนาคม 2550

ไทยเองคนในชุมชนต่างก็คิดไม่เหมือนกัน ทำให้ชุมชนมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันและพยายามทำให้ความต้องการของคนแต่ละกลุ่มในสังคมไม่ส่งผลกระทบต่อคนกลุ่มอื่นๆที่อยู่ในชุมชน เช่น เจ้าของกิจการ หอพัก หรือโรงงานที่มีแรงงานข้ามชาติทำงาน ก็จะทำให้ความร่วมมือกับชุมชนในการดูแลคนข้ามชาติให้อยู่กันอย่างเป็นระเบียบเพื่อไม่ไปสร้างความเดือดร้อนให้กับคนไทยที่ไม่ได้มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติ”³⁶

5.5.3 ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข

คนไทยส่วนใหญ่ในชุมชนมีความเห็นตรงกันว่าแรงงานข้ามชาติมักปฏิบัติตนไม่ถูกสุขลักษณะ และถ้ามีแรงงานข้ามชาติมากขึ้น จะทำให้สิ่งแวดล้อมโดยรวมของชุมชนแย่ลงไปด้วย แรงงานข้ามชาติเป็นกลุ่มคนที่ขาดระเบียบวินัยเรื่องความสะอาด เช่น การทิ้งขยะไม่เป็นระเบียบ การกินหมากแล้วบ้วนน้ำหมากทิ้งไม่เป็นที่ ซึ่งผู้ชายทั้งชาวพม่าและชาวมอญจะกินหมากกันเป็นส่วนใหญ่ ส่วนผู้หญิงนั้นก็ทิ้งผ้าอนามัยไม่เป็นที่ บางครั้งก็ขว้างทิ้งลงทางด้านหลังของห้องพัก เมื่อเจ้าของห้องพักทำการลอกท่อก็จะพบว่าผ้าอนามัยทิ้งเป็นจำนวนมาก³⁷

ร้อยตำรวจเอกไตรรินทร์ คุ้มคำ เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรตำบลโคกขามมองว่า “ปัญหาที่เกิดจากแรงงานข้ามชาตินั้นส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับสุขอนามัย และสิ่งแวดล้อม อยู่กันแบบไม่ถูกสุขลักษณะ บางครั้งเวลาไปออกตรวจพื้นที่ จะพบว่าบริเวณที่มีแรงงานข้ามชาติอาศัยอยู่ เช่น ตามริมน้ำ และชายป่า จะมีขยะเป็นจำนวนมาก”³⁸

ซึ่งความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับคนไทยส่วนใหญ่ในชุมชนที่มักจะบอกว่าแรงงานข้ามชาติเป็นกลุ่มคนที่ไม่ระเบียบวินัย บริเวณที่พักอาศัยของพวกเขาจะมีขยะทิ้งเกลื่อนกลาด แม้จะมีถังขยะไว้ให้ก็ไม่ทิ้งลงถังขยะ

³⁶ สัมภาษณ์ นายชาญ สีนวลจันทร์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลโคกขาม, วันที่ 6 ตุลาคม 2550

³⁷ สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ นายสมปอง แผลมสัน อาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้างและดูแลหอพักที่แรงงานข้ามชาติเช่าอาศัย, 12 ตุลาคม 2550

³⁸ สัมภาษณ์ ร้อยตำรวจเอกไตรรินทร์ คุ้มคำ เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรตำบลโคกขาม, 3 มีนาคม 2550

“ความเป็นอยู่ของแรงงานข้ามชาติก็ไม่ค่อยถูกสุขลักษณะ ไม่รักษาความสะอาด บริเวณใดที่มีแรงงานข้ามชาติอาศัยอยู่มักจะมีปริมาณขยะเป็นจำนวนมาก”³⁹

กลุ่มคนไทยที่ไม่มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติมองว่า แรงงานข้ามชาติเป็นกลุ่มคนที่เป็นพาหะนำพาโรคภัยที่สูญหายไปจากประเทศไทยและชุมชนของพวกเขาไปแล้ว แต่จะกลับอีกครั้ง เพราะมองว่าแรงงานข้ามชาติเคยอยู่ในพื้นที่ป่าเขามาก่อน และเมื่อมาอยู่ในชุมชนสภาพที่อยู่ก็ไม่ถูกสุขลักษณะ เข้ามาแย่งทรัพยากรของคนไทยใช้ เช่น การให้บริการทางด้านสาธารณสุขของรัฐ นำพาโรคภัยร้ายแรงต่างๆเข้ามาซึ่งปัจจุบันโรคติดต่อต่างๆหายไปจากประเทศไทยแล้ว เช่น โรคเท้าช้าง โรคกาฬหลังแอ่น และโรคติดต่อร้ายแรงอื่นๆ เช่น โรคเอดส์ โรคใช้เลือดออก โรควัณโรค เป็นต้น

กลุ่มที่มีหน้าที่ดูแลเรื่องการบริหารสาธารณสุขและส่งเสริมสิทธิของแรงงานข้ามชาติ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ประจำสถานีอนามัย ประจำโรงพยาบาล และเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชนต่างๆ มองว่าแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่ มักเป็นสาเหตุของการนำเชื้อของโรคภัยร้ายแรงที่หายไปจากประเทศไทยมาแล้วกลับมาอีกครั้ง เช่น โรคมาลาเรีย โรคเท้าช้าง กาฬหลังแอ่น วัณโรค และท้องร่วง เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะนำพาเข้ามา ยังเป็นพาหะแพร่เชื้อสู่คนไทยอีกด้วย ซึ่งในปัจจุบันก็มีโรคดังกล่าวเกิดขึ้นในชุมชนแล้ว นอกจากนั้นการติดตามเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพในกรณีที่แรงงานข้ามชาติป่วยเป็นโรคที่ต้องเฝ้าระวัง ทางกรมจะต้องมีการตรวจสอบผู้ป่วยเป็นระยะ แต่บางครั้งก็มีปัญหาเนื่องจาก แรงงานข้ามชาติแจ้งชื่อไว้กับเจ้าของกิจการชื่อหนึ่ง แต่เมื่อไปตรวจสอบที่สถานประกอบการ มักจะไม่พบเพราะนายจ้างมักจะตั้งชื่อให้ลูกจ้างใหม่เพื่อให้เรียกง่ายขึ้น ทำให้ชื่อที่แจ้งไว้ไม่ตรงกัน ยากแก่การป้องกันเฝ้าระวัง และการรักษาโรคระบาด

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยบ้านสันดาปมองว่า “การเข้ามาทำงานของแรงงานข้ามชาติทำให้ชุมชนได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งผลกระทบทางบวกนั้นหม่อมมองว่ามีผู้ได้รับประโยชน์น้อยซึ่งก็คือกลุ่มสถานประกอบการต่างๆที่มีความต้องการแรงงาน ส่วนผลกระทบทางลบนั้นเกิดขึ้นกับผู้คนส่วนใหญ่ในชุมชน โดยเฉพาะปัญหาทางด้านสาธารณสุขซึ่งคนไทยในพื้นที่จะมองว่าแรงงานข้ามชาติเข้ามาแย่งใช้บริการ ส่วนทางหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางด้านสาธารณสุขเองก็มองว่า การมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาอยู่เป็นจำนวนมากทำให้เจ้าหน้าที่ต้องทำงานหนักขึ้น โดยปกติแล้วเจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณสุขก็ดูแล

³⁹ สัมภาษณ์ นายสมปอง ด้วงมา อาชีพรับจ้างทั่วไป, 5 มีนาคม 2550

คนไทยได้ไม่ค่อยจะทั่วถึงอยู่แล้ว การมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาเป็นจำนวนมากและได้รับสิทธิได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมกับคนไทยหากแรงงานเหล่านั้นจดทะเบียนถูกต้อง ทำให้คนไทยที่เข้ามารับบริการรู้สึกว่าได้บริการไม่ทั่วถึงหรือไม่สะดวกสบาย เจ้าหน้าที่เองก็ทำงานหนักเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ปัญหาการให้บริการที่ไม่ทั่วถึงแล้ว ปัญหาเรื่องโรคระบาดที่หายไปจากประเทศไทยแล้วแต่กลับมาระบาดอีกครั้งในหมู่คนไทยโดยมีแรงงานข้ามชาติเป็นพาหะนำโรคนั้นก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่สร้างภาระทางด้านการป้องกันกำจัดโรคเพิ่มมากขึ้น โดยโรคระบาดที่พบมากในชุมชนได้แก่ โรคที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินหายใจ ระบบทางเดินอาหาร โรคคอติบ ไข้เลือดออก และโรคเอดส์ นอกจากแรงงานข้ามชาติจะเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมากแล้ว แรงงานข้ามชาติที่เข้ามาอยู่บางคนอยู่ด้วยกันฉันท์สามีภรรยาบางคนไม่รู้จักรักษาคุมกำเนิด บางคนรู้จักแต่ไม่สามารถเข้าถึงระบบการบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการคุมกำเนิด ทำให้มีแรงงานที่ตั้งครรภ์และคลอดลูกในเมืองไทยปีละประมาณ 1,500-1,800 คนต่อปี (ตัวเลขทั้งจังหวัด) ซึ่งเด็กที่เกิดมาถือเป็นภาระทางด้านสาธารณสุขด้วยเหมือนกันเพราะต้องฉีดวัคซีนต่างๆ ให้กับเด็กเหล่านี้⁴⁰

5.5.4 ผลกระทบด้านความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และความมั่นคงของชาติ

คนไทยส่วนใหญ่ในชุมชนมีความรู้สึกหวาดระแวงแรงงานข้ามชาติ มองว่าแรงงานข้ามชาติโดยเฉพาะแรงงานชาวพม่าเป็นคนมีนิสัยใจคอโหดเหี้ยมเวลาก่อคดีมักจะใช้วิธีการฆ่า ปาดคอด้วยมีด เกรงว่าแรงงานข้ามชาติจะเข้ามาก่อคดีต่างๆ และจะไม่สามารถติดตามผู้ทำผิดมาดำเนินคดีได้เนื่องจากมองว่าแรงงานข้ามชาติหากกระทำความผิดก็จะหนีกลับบ้าน คนไทยบางส่วนรู้สึกไม่ชอบแรงงานข้ามชาติโดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่า เพราะว่าในอดีตประเทศไทยกับประเทศพม่าเคยทำศึกสงครามกันบ่อย คนไทยกลุ่มนี้ยังยึดติดอยู่กับเรื่องราวในประวัติศาสตร์ มีค่านิยมความรักชาติสูง จึงรู้สึกไม่ดีต่อแรงงานข้ามชาติชาวพม่า⁴¹

กลุ่มคนไทยที่ไม่มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติมองว่า ทางด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คนไทยส่วนใหญ่ในชุมชน มองว่าแรงงานข้ามชาติมักมีจิตใจโหดเหี้ยม ถ้าโกรธหรือเกียจคร้านก็จะฆ่าอย่างโหดเหี้ยมโดยใช้มีดเป็นอาวุธ เมื่อก่อคดีแล้วก็จะหนีไป ยากแก่การ

⁴⁰ สัมภาษณ์ นายสุเทพ สมประสงค์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยบ้านสันดาป ตำบลโคกขาม, 25 กุมภาพันธ์ 2550

⁴¹ สัมภาษณ์ นายอำพล นาคนุช กำนันตำบลโคกขาม, 3 มีนาคม 2550

จับกุม คนไทยบางส่วนมองว่าในอนาคตการเข้ามาทำงานของแรงงานข้ามชาติเป็นจำนวนมากจะก่อให้เกิดปัญหาความมั่นคงของไทยทางด้านอำนาจอธิปไตยของประเทศ คนไทยในพื้นที่มองว่าการมีแรงงานจำนวนมากเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นระยะเวลาช้านาน โดยขาดการควบคุมและจัดระเบียบ หากแรงงานข้ามชาติมีการชกต่อยกำลังและก่อเหตุ และหากเกิดศึกสงครามระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า จะทำให้ยากแก่การรักษาอำนาจอธิปไตย

กำนันอำพลเล่าว่า “ตนเป็นกำนันมา 28 ปี มีแรงงานข้ามชาติเข้ามาอยู่อาศัยและทำงานในชุมชนโคกขามประมาณ 6 ปีกว่าแล้ว ปัจจุบันรู้สึกว่ามีจำนวนมากเกินไป มีเป็นจำนวนหมื่นคน ปัจจุบันแม้ว่าคนไทยในชุมชนจะคุ้นชินกับการมีแรงงานข้ามชาติ แต่ก็อยากให้จำนวนแรงงานข้ามชาติลดลงบ้าง หรืออย่างน้อยก็ไม่ควรเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย เช่นทุกวันนี้ การมีแรงงานข้ามชาติเป็นจำนวนมาก ประกอบกับการบริหารจัดการที่ไม่ดีของเจ้าหน้าที่รัฐ ทำให้ปัญหากระทบไปถึงส่วนรวมหลายฝ่ายโดยเฉพาะคนที่ไม่ได้มีผลประโยชน์กับแรงงานข้ามชาติ ซึ่งก็คือผู้คนส่วนใหญ่ในชุมชน แรงงานข้ามชาติบางคนก็เข้ามาทำงานในลักษณะเล็กเมื่อนายจ้างจัดการขึ้นทะเบียนให้เป็นแรงงานที่ถูกกฎหมาย โดยการออกค่าใช้จ่ายให้ก่อน เมื่อทำงานไปสักพักบางคนถ้าไม่พอใจนายจ้างก็จะหนีไปทำงานที่อื่น ซึ่งนอกจากจะเสียเงินแล้วก็ยังต้องเสียแรงงานไปด้วย การติดตามตัวก็ทำได้ยาก กำนันเคยไปนั่งดูการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติตามโรงงานพบว่าแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่จะมีชื่อซ้ำกันมากประมาณร้อยละ 70-80 ชื่อที่ซ้ำกัน เช่น โม ดิวด ประกอบกับหน้าตาที่คล้ายกัน ซึ่งกำนันมองว่าเป็นปัญหา เพราะหากแรงงานข้ามชาติทำผิดแล้วหนีไปก็ยากที่จะติดตามตัวมาลงโทษรับผิด

การดูแลป้องกันภัยให้กับชุมชนก็จะต้องมีการออกตรวจตราเฝ้าระวังตามพื้นที่เสี่ยง โดยจะมีชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) และ อาสาสมัครตำรวจบ้าน คอยออกตรวจตราพื้นที่ต่างๆภายในชุมชนยามค่ำคืน เช่น พื้นที่สวนหย่อมบริเวณแก้มลิง จะมีการตั้งซิงทรัพย์กันบ่อยทั้งคนไทยและแรงงานข้ามชาติที่เป็นเหยื่อ บางทีก็มีการพาผู้หญิงมาข่มขืน มาทำร้าย หรือมาฆู่มกัน ช่วงแรกๆ (ปี พ.ศ.2547) กำนันผู้ใหญ่บ้านจะทำหน้าที่เป็นคนจัดการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติเพราะจะรู้ว่าลั้งไหน โรงงานไหนมีแรงงานข้ามชาติจำนวนเท่าไร เพราะเจ้าของกิจการเหล่านั้นก็ล้วนเป็นลูกบ้านของตนเองทำให้ดูแลปกครองได้อย่างดี แต่ปัจจุบันสถานะของกำนันผู้ใหญ่บ้านเปลี่ยนไป เดี่ยวนี้จะมีนายหน้ามารับทำแทน ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านควบคุมไม่ได้”⁴²

⁴² สัมภาษณ์ นายอำพล นาคนุช กำนันตำบลโคกขาม, 3 มีนาคม 2550

กำนันมองว่า “แรงงานข้ามชาติดูภายนอกแม้จะดูเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน ปฏิบัติตัวดีต่อหน้าคนไทย แต่ก็เหมือนกับระเบิดเวลาเพราะตนมองว่าคนเรารู้หน้าไม่รู้ใจ และยิ่งคนต่างชาติต่างภาษายิ่งไว้ใจไม่ได้ เราไม่รู้จั๊กที่ไปที่มาของเขา ไม่รู้จั๊กญาติพี่น้องของเขาหากเขาทำไม่ดีกับคนไทย แล้วหนีไปจะติดตามตัวได้ที่ไหน หากเป็นคนไทยกันเองระบบเครือข่ายยังสามารถกลมเกลียวกันได้ แต่ไม่ใช่เราแทบไม่รู้จะอะไรเลยเกี่ยวกับพวกเขาแม้แต่ชื่อจริงๆก็ไม่มีทางรู้ เดียวนี้ชุมชนโคกขามกลายเป็นชุมชนของแรงงานข้ามชาติไปแล้ว โดยเฉพาะบริเวณชุมชนวัดศรีบูรณาวาสมีแรงงานข้ามชาติอาศัยอยู่เยอะมาก สถานื่อนามัยที่กำนันผลักดันให้มีการสร้างเต็มนั้นดูแลคนไทยร้อยละ 20 เท่านั้น ส่วนใหญ่แรงงานข้ามชาติทั้งนั้นที่มาใช้บริการ”⁴³

ชาวบ้านอาชีพรับจ้างทั่วไปเล่าว่า “ปัจจุบันตนเองและคนไทยทั่วไปรู้สึกว่ามีจำนวนแรงงานข้ามชาติในชุมชนมากเกินไป ความรู้สึกของคนไทยต่อความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินก็ลดลง ต้องอยู่กันด้วยความหวาดระแวง ตนคิดว่าปัญหาแรงงานข้ามชาติเป็นเรื่องของผลประโยชน์ที่คนจำนวนน้อยได้รับ โดยเฉพาะเจ้าของกิจการที่ต้องการแรงงาน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องบางส่วน ปัญหาที่ชาวบ้านมองเห็นชัดเจนคือ การขั้ขี่ยวดยานพาหนะของแรงงานข้ามชาติ ดูแล้วไม่ปลอดภัยเพราะแรงงานข้ามชาติขั้ขี่ยวดไม่ค่อยถูกกฎจราจร หากเกิดอุบัติเหตุขึ้นกับคนไทย ใครจะรับผิดชอบถ้าแรงงานข้ามชาติที่ก่อเหตุหนีไป และถ้าเรื่องถึงตำรวจตนก็คิดว่านายจ้างจะต้องเข้าข้างและช่วยเหลือแรงงานของเขาเพราะทรัพย์สินรถราที่เอามาขั้ขี่ยวดเป็นของนายจ้าง ผมมองว่าการมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาในพื้นที่จำนวนมากเพราะเจ้าหน้าที่ไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ประกอบกับนายจ้างเองก็มีความต้องการแรงงานสูง นายจ้างที่เข้ามาส่วนใหญ่ก็มาตามความต้องการของนายจ้างโดยผ่านกระบวนการนายหน้า ปัญหาเรื่องอาชญากรรมรุนแรงก็เคยเกิดขึ้นมาแล้ว โดยเมื่อ 2 ปีก่อนเกิดเหตุแรงงานข้ามชาติชาวพม่า 3 คนเหมารถกระบะรับจ้างของคนไทยไปทางคนเสียชีวิตแล้วหลบหนีไปเป็นต้น แม้จะมีคนไทยบางส่วน เช่น เจ้าของกิจการที่ต้องการแรงงาน เจ้าของกิจการหอพัก ร้านค้าขายต่างๆได้ประโยชน์จากแรงงานข้ามชาติแต่ก็เป็นเพียงส่วนน้อย แต่ชาวบ้านคนไทยทั่วไปไม่ได้ประโยชน์อันใด แม้ชาวบ้านคนไทยส่วนใหญ่จะไม่เห็นด้วยกับการมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานและอาศัยในชุมชนเป็นจำนวนมาก แต่ก็ไม่สามารถทำอะไรได้เพราะมันเป็นเรื่องของผลประโยชน์ คนได้ประโยชน์ก็มักจะมีฐานะและเสียงดังกว่าชาวบ้าน และด้วยลักษณะนิสัยของคนไทยไม่นิยมมีปัญหา ผมคิดว่าถ้าปัญหาไม่เกิดขึ้นกับคน

⁴³ สัมภาษณ์ นายอำพล นาคนุช กำนันตำบลโคกขาม, 3 มีนาคม 2550

ไหนด คนนั้นก็ไม่ได้คิดที่จะไปเรียกร้องหรือเข้าไปมีส่วนในการแก้ปัญหา จนกระทั่งเมื่อปัญหามาถึงตนเองนั้นแหละคนไทยถึงจะยอมเข้าไปมีส่วนในการแก้ไข้ปัญหา”⁴⁴

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขามกล่าวว่า การเข้ามาทำงานของแรงงานข้ามชาติสร้างผลกระทบทางลบต่อชุมชนบ้างโดยมองว่า “แรงงานส่วนใหญ่ที่เข้ามาทำงานเป็นแรงงานที่ไม่มีบัตรเพราะทางการไม่สามารถจดทะเบียนตามโควตาที่เจ้าของกิจการร้องขอได้ตามจำนวนที่ต้องการ ซึ่งแรงงานข้ามชาติที่ไม่มีบัตรหากเข้ามาแล้วก่อเหตุร้ายแล้วหลบหนีไปจะยากต่อการจับกุม ปัจจุบันก็พยายามขอความร่วมมือจากเจ้าของกิจการที่มีการจ้างแรงงานข้ามชาติให้ทำประวัติลูกจ้างที่ตนเองจ้างไว้ เช่น การถ่ายรูป การสอบถามประวัติ และผู้ที่ติดต่อได้ เช่น เพื่อนฝูง หรือญาติ พยายามให้แรงงานข้ามชาติทำงานในพื้นที่ของตนเองที่จัดให้ไม่ให้ไปวุ่นวายในพื้นที่ของนายจ้าง ส่วนการป้องกันที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้ชุมชนก็คือ การออกตรวจพื้นที่ยามค่ำคืน ซึ่งชุดที่ออกตรวจพื้นที่ได้แก่ ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) และ อาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เป็นต้น นอกจากนี้ยังคอยเฝ้าระวังเรื่องโรคติดต่อ ดูแลเรื่องสาธารณสุขโรค การเก็บขยะ”⁴⁵

กลุ่มคนไทยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการปัญหาที่เกี่ยวกับการเข้ามาทำงานในพื้นที่ของแรงงานข้ามชาติ เป็นกลุ่มคนที่ดูแลเรื่องความมั่นคงมองว่า แรงงานข้ามชาติมีผลกระทบต่อชุมชนในด้านความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม และหากเกิดขึ้น การติดตามจับกุมผู้ก่อเหตุจะเป็นไปด้วยความยากลำบาก แม้ว่าแรงงานข้ามชาติเหล่านั้นจะถูกขึ้นทะเบียนแล้วก็ตาม เนื่องจากแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่มีหน้าตาคล้ายกันและชื่อที่มักจะซ้ำกัน โดยเฉพาะชื่อนั้น ในแรงงานข้ามชาติ 100 คน อาจมีชื่อเหมือนกัน 50 คน และส่วนใหญ่ไม่มีนามสกุล นอกจากปัญหาทางด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนไทยในชุมชนแล้ว แรงงานข้ามชาติบางกลุ่มยังก่อความรบกวนแก่คนไทยที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงแหล่งที่พักของแรงงานข้ามชาติ เนื่องจากแรงงานข้ามชาติมักอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม และเมื่อมีการดื่มกินสุรา ก็จะส่งเสียงดังรบกวนชาวบ้าน คนไทยในพื้นที่เองบางครั้งก็เปิดสถานบริการ เช่นร้านคาราโอเกะให้บริการเพลงภาษามอญ และภาษาพม่า บางครั้งเปิดเกินเวลาสร้างความรำคาญให้กับคนไทย ซึ่งเจ้าหน้าที่ต้องเข้าไปขอความร่วมมือให้ปิด

⁴⁴ สัมภาษณ์ นายสมปอง ด้วงมา อาชีพรับจ้างทั่วไป, 5 มีนาคม 2550

⁴⁵ สัมภาษณ์ นายอนุสร สุขรุ่งเรือง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขาม, 27

ตรงเวลา นอกจากนั้นยังมีแรงงานบางส่วนที่ใช้เวลายานพาหนะ เช่น รถจักรยาน จักรยานยนต์ และรถยนต์ มักขับรถผิดกฎจราจร ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ปลอดภัยสำหรับผู้ร่วมใช้รถใช้ถนนภายในชุมชน

ร้อยตำรวจเอกไทรรินทร์ คุ้มคำ เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรตำบลโคกขามมองว่า “แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่จะเข้ามาออกๆประเทศไทย ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งคือการที่แรงงานข้ามชาติบางคนกลับประเทศไปแล้ว แล้วจะกลับเข้ามาทำงานอีกบางคนจะนำพาหรือชักชวนแรงงานข้ามชาติรายใหม่ให้มาด้วยเป็นการเพิ่มจำนวนแรงงานข้ามชาติในพื้นที่ ซึ่งรู้สึกว่ามีแรงงานข้ามชาติเพิ่มขึ้นมาตลอด โดยส่วนตัวมองว่าแรงงานข้ามชาติในพื้นที่ชุมชนโคกขามและสมุทรสาครมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพราะปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ การดูแลแรงงานข้ามชาติในพื้นที่ให้อยู่ภายในกรอบของกฎหมายนั้นก็เป็นการหนึ่งของเจ้าหน้าที่ ที่ผ่านมาคดีที่เกิดจากแรงงานข้ามชาติพอมิบ้างแต่เป็นคดีเล็กๆน้อยๆ ส่วนคดีอุกฉกรรจ์นั้นไม่ค่อยมี ที่ผ่านมามีคดีแรงงานข้ามชาติฆ่ากันเองตาย 1 คดี เป็นปัญหาภายในครอบครัวเชิงชู้สาว แต่ก็ตามจับไม่ได้ ซึ่งก็ถือเป็นปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะการทำงานสืบสวนสอบสวนทำได้ลำบาก แรงงานข้ามชาติที่เป็นญาติของผู้ตายก็ไม่ยอมให้ความร่วมมือ และหนีไปเพราะกลัว ไม่ได้กลัวตำรวจ แต่กลัวโดนอีกฝ่ายหนึ่งตามฆ่าปิดปาก การไปสืบสวนกับนายจ้างนายจ้างก็ไม่ให้ความร่วมมือ ส่วนใหญ่จะไม่ยอมรับว่าผู้ที่ก่อเหตุเป็นแรงงานในสังกัดของตนเอง การควบคุมดูแลแรงงานข้ามชาติโดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย จะมีเจ้าหน้าที่จากหลายหน่วยงานเข้ามาดูแล เช่น ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ตำรวจท่องเที่ยว ชุดเฉพาะกิจ หน่วยปฏิบัติการพิเศษของจังหวัด ตำรวจสันติบาล ตำรวจน้ำ โดยจะมีการจับกุมแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายทุกวัน เมื่อจับแล้วก็จะทำการผลักดันออกนอกประเทศต่อไป ตนเองมองว่าแม้จะมีการจับกุมและส่งกลับทุกวันแต่ก็ไม่สามารถจะทำให้จำนวนแรงงานข้ามชาติลดจำนวนลงได้เพราะ ปัญหามันอยู่ที่การบริหารจัดการเรื่องความพอดีของความต้องการแรงงานของนายจ้างกับจำนวนแรงงานที่ได้รับการจัดสรร เท่าที่ผ่านมามีพบว่าโรงงานส่วนใหญ่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอ จึงต้องทำให้มีความจำเป็นต้องรับแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายเข้ามาทำงานเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจของตนเอง”⁴⁶

นางสาวสุธาสนี กิติพัฒน์มนตรี เจ้าหน้าที่บริหารสาธารณสุขชุมชน 7 ประจำตำบลโคกขามแสดงความเห็นว่า “เรื่องมาเพียในกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่สื่อมวลชนนำเสนอในทางเป็น

⁴⁶ สัมภาษณ์ ร้อยตำรวจเอกไทรรินทร์ คุ้มคำ เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรตำบลโคกขาม, 3 มีนาคม 2550

ภัยคุกคามต่อความมั่นคงนั้น พี่มองว่าเป็นเรื่องธรรมชาติของคน การที่คนที่ต้องจากบ้านจากเมือง มาอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคย การสื่อสารก็ยังไม่ค่อยดี ถ้าหากมีใครที่สามารถอำนวยความสะดวกให้ได้ แม้จะต้องจ่ายค่าตอบแทนบ้างก็เป็นเรื่องที่รับได้ เพราะคนดำเนินที่ช่วยเหลือก็ต้องมีค่าใช้จ่าย ส่วนจะเป็นภัยหรือไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงนั้นต้องดูว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร อย่าพึ่งไปตีความกันเอง ส่วนการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติในพื้นที่ของหน่วยงานราชการนั้น พี่มองว่ายังขาดความบูรณาการ คือแต่ละหน่วยงานต่างก็ต่างคนต่างทำ ชาวบ้านหรือท้องถิ่นก็มีส่วนร่วมน้อย พี่มองว่าหากคนไทยในชุมชนที่มีแรงงานข้ามชาติอาศัยอยู่ หากมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา น่าจะดีกว่าการปล่อยให้หน่วยงานของรัฐเท่านั้นเข้ามาแก้ไข เพราะคนที่เป็นเจ้าของชุมชน ย่อมรู้ปัญหาได้ดีกว่าหน่วยงานภายนอก⁴⁷

การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับปัญหาแรงงานข้ามชาติที่มีผลกระทบต่อปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครก็เป็นการสะท้อนความคิดเห็นและความรู้สึกของคนไทยในชุมชนอีกช่องทางหนึ่ง เช่น

“กอ.รมน. ถกด่วนแก้พม่าล้นเมืองซีภัยความมั่นคง”

จากการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ “คม ชัด ลึก” เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2550 ระบุว่าทางด้านหน่วยงานด้านความมั่นคง เช่น ตำรวจสันติบาลให้ข้อมูลว่าแรงงานข้ามชาติที่มหาชัย ตั้งสมาคมปกครองกันเองหวังลูกฮือกอดตันรัฐขอเป็นเขตปกครองพิเศษ หากคุมไม่ได้จะเป็นภัยความมั่นคงในอนาคต แรงงานข้ามชาติบางกลุ่มมีการตั้งแก๊งมาเฟียรีดไถเก็บผลประโยชน์ รวมทั้งมีการระดมทุน ซึ่งหน่วยงานด้านความมั่นคงวิตกว่าอาจจะมีการนำไปใช้ในการต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า ปัญหาเด็กเกิดใหม่ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งหากเด็กเหล่านี้มีจำนวนมากย่อมกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยแน่นอนในอนาคต อีกทั้งมีมาเฟียที่เป็นคนข้ามชาติจัดเก็บค่าคุ้มครองและทำหน้าที่จัดหาแรงงานจากประเทศพม่าเข้ามาส่งให้นายจ้างใน จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งที่ผ่านมามีเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผลการจับกุมอยู่เป็นประจำแทบทุกวัน โดยชุมชนที่มีชาวต่างด้าวพักอาศัยอยู่มากที่สุดคือ ชุมชนโกรกกรากใน ตำบลบางหญ้าแพรก ชุมชนเกาะสมุทร และชุมชนตลาดกุ่ม ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเฉพาะสามชุมชนนี้มีต่างด้าวอาศัยอยู่หลายแสนคน

⁴⁷ สัมภาษณ์ นางสาวสุภาสินี กิติพัฒน์มนตรี เจ้าหน้าที่บริหารสาธารณสุขชุมชน 7 ประจำตำบลโคกขาม, วันที่ 6 ตุลาคม 2550

ผู้สื่อข่าว "คม ชัด ลึก" ได้เข้าไปตรวจสอบในตลาดกุ่ม จังหวัดสมุทรสาคร พบว่ามีคนต่างดาวอาศัยอยู่จำนวนมากโดยเฉพาะที่ชุมชนตลาดกุ่ม มีอาคารพาณิชย์สูง 5 ชั้น เกือบ 10 หลัง ถูกแบ่งซอยเป็นห้องเช่าจำนวนมากหลายร้อยห้อง กลายเป็นชุมชนแรงงานต่างด้าวนับหมื่นคน ทว่าบริเวณมีคนไทยพักอาศัยอยู่น้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการเท่านั้น ส่วนชุมชนเกาะสมุทรซึ่งอยู่ใกล้กับตลาดกุ่ม มีชาวต่างดาวอาศัยอยู่ตามห้องแถว สองข้างถนนสุขชัย (ซอยโรงเหล็ก) มีแรงงานต่างด้าวรุ่งโรจน์ ประแบ่งทะนะชา เดินกันพลุกพล่านเหมือนกับเป็นเมืองของพม่า เช่นเดียวกับที่ชุมชนโกรกกรากใน ซึ่งมีคนต่างดาวอาศัยอยู่หลายหมื่นคนเช่นเดียวกัน สองข้างถนนทางเข้าชุมชนมีชาวพม่าเดินกันขวักไขว่ แคมป์ขายบอทางเข้าหมู่บ้าน และร้านค้ามีการติดป้ายประกาศบอกเป็นภาษาพม่าอย่างชัดเจน รวมถึงบรรดาแม่ค้าขายอาหารก็เป็นต่างดาวด้วยเช่นกัน จากข้อมูลของหน่วยงานความมั่นคงพบว่า ปัจจุบันมีบุคคลต่างด้าวที่ทำตัวเป็นมาเฟียคอยจัดเก็บค่าคุ้มครองจากแรงงานผิดกฎหมาย เป็นเครือข่ายใหญ่ โดยมาเฟียกลุ่มนี้มีความสนิทสนมกับตำรวจในพื้นที่ และตำรวจจากส่วนกลาง โดยอ้างเป็นสายข่าวรีดเงินแรงงานต่างด้าวส่งส่วย นอกจากนี้มาเฟียกลุ่มนี้ยังมีพฤติกรรมเป็นธุระจัดหานำคนต่างด้าวจากประเทศพม่าเข้ามาส่งมอบให้แก่ผู้ประกอบการใน จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดใกล้เคียงตามใบสั่งของเจ้าของโรงงานด้วย มาเฟียบางกลุ่มก็ใช้อิทธิพลข่มขู่เก็บค่าคุ้มครองจากกลุ่มต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองรายละ 500 บาทต่อเดือน เพื่อส่งต่อให้เจ้าหน้าที่รัฐ โดยได้รับความคุ้มครองหากถูกจับกุมจะได้รับการดูแลจากคนทั้งสองโดยการวิ่งเต้นนำตัวออกมาก่อนที่จะโดนผลักดันกลับประเทศ หรือหากโดนส่งกลับก็จะมิชบวนการรับกลับมาทำงานเหมือนเดิม หากมีแรงงานคนไหนขัดขืนไม่ยอมจ่ายก็จะแจ้งเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ในขบวนการเดียวกันจับหรือไม่ก็ลงมือข่มขู่จนยอม

ทุกแรม 1 ค่ำ เดือนยี่ แรงงานพม่าเชื้อสายมอญ จะมารวมตัวกันที่วัดวัดศิริมงคล หมู่ 5 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อจัดงานระลึกวันชาติมอญโดยมีคนมาร่วมงานจนล้นวัดไม่ต่ำกว่า 5,000-6,000 คน ทั้งนี้ยังมีวัดศิริมงคล วัดบางหญ้าแพรก วัดศรีบูรณาวาส (วัดโคก) วัดน้อยนางหงส์ ซึ่งจะมีชาวมอญเข้าไปทำพิธีจนล้นงาน นอกจากวันชาติแล้ว กลุ่มแรงงานต่างด้าวยังเข้ามาทำบุญเป็นประจำทุกวันเสาร์และวันอาทิตย์ หรือวันหยุดของโรงงาน โดยจะมาทำบุญในตอนเที่ยง เพื่อหลีกเลี่ยงการทำบุญร่วมกับคนไทยที่นิยมทำบุญกันตอนเช้าและช่วงสาย หน่วยงานด้านความมั่นคงเปิดเผยว่าขณะนี้กำลังจับตาดูการรวมตัวกันในวันชาติและความเคลื่อนไหวของชาวมอญมากเป็นพิเศษล่าสุดพบว่า มีการเรียกรไ้เงินกันระหว่างกลุ่มด้วย โดยเงินดังกล่าวอาจจะนำไปใช้เป็นเงินทุนในการต่อสู้กับรัฐบาลทหารพม่าหรือไม่ ล่าสุดจังหวัดได้ทำหนังสือแจ้งเตือนไปยังวัดต่างๆ ใน จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อขอความร่วมมือไม่ให้ต่างด้าวใช้สถานที่ในการจัดงานวันชาติแล้ว

แหล่งข่าวระดับสูงในหน่วยงานด้านความมั่นคงกล่าวว่าที่ผ่านมากองบัญชาการ ตำรวจภูธรภาค 7 และตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ได้ประสานกับผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อควบคุมดูแลกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่พักอาศัยอยู่ใน จังหวัดสมุทรสาคร ไม่ให้สร้างปัญหาให้ประเทศไทย ทั้งเรื่องของปัญหาความมั่นคง อาชญากรรม การค้ามนุษย์ รวมถึงปัญหาเสพติด ล่าสุ่ม การเตรียมแผนจัดระเบียบต่างด้าว หรือที่เรียกว่า แผน "โมเดลสมุทรสาคร" เพื่อควบคุมคนต่างด้าว เหล่านี้โดยเฉพาะ⁴⁸

“แรงงานข้ามชาติล้นมหาชัย ท้องถิ่นหวั่น พม่ายึดเมือง”

จากการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก วันที่ 1 สิงหาคม 2549 ระบุว่า ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดสมุทรสาคร หวั่น “พม่ายึดเมือง” และมีเหตุวิวาทบ่อย ห้ามไม่ฟัง ต้อง “ยิงปืนขู่” เพื่อให้หยุดตีกัน ระบุทั้ง แรงงานเถื่อน-ถูกกฎหมายมีประมาณ 1 แสนคน ความต้องการแรงงานไร้ฝีมือเพื่อทำงานในอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจบริการทำให้บรรดาผู้ประกอบการ ต้องพึ่งพาแรงงานข้ามชาติมากขึ้นทุกขณะ อันเนื่องมาจากเหตุผลเรื่องการขาดแคลนแรงงานชาวไทย ซึ่งมีระดับฝีมือและการศึกษาเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเหตุผลเรื่องค่าจ้าง ซึ่งนับว่าถูกกว่าแรงงานไทยหลายเท่า จึงทำให้แรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน หลังไหลเข้าประเทศไทยอย่างไม่หยุดหย่อน เฉพาะที่จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นแหล่งประมงสำคัญของประเทศก็มีแรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะชาวพม่าหลังไหลเข้ามาทำงาน และกลายเป็นประชากรแฝงเกือบเท่า ๆ กับประชากรทั้งจังหวัด ด้วยปริมาณประชากรแฝงมากขนาดนี้จึงก่อให้เกิด ปัญหาตามมามากมายทั้งปัญหาสังคม และอาชญากรรมต่าง ๆ เช่น ฆ่าปาดคอชิงทรัพย์นายจ้าง, การค้ายาเสพติด และการ ทะเลาะวิวาท ฯลฯ

ความเป็นห่วงเป็นใยดังกล่าวสะท้อนผ่านการเปิดเผย จากนายสมบัติ ศิริพงษ์เวทิน ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งกล่าววกลางที่ประชุมสัมมนา โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “บทบาทของชุมชนกับการอำนวยความสะดวก ยุติธรรมและสร้างสันติสุขในชุมชน” อันเป็นการอบรมร่วมกันระหว่างสถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ร่วมกับสภาวัฒนธรรมท้องถิ่น ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2549

⁴⁸ หนังสือพิมพ์ “คม ชัด ลึก” วันที่ 25 กันยายน 2550 คอลัมภ์ข่าวภูมิภาค (ออนไลน์). 2550. สืบค้นจาก: http://www.komchadluek.net/2007/09/25/n001_156057.php?news_id=156057 {เข้าถึงข้อมูลวันที่ 26 กันยายน 2550}

นายสมบัติ เล่าว่า “ทุกวันนี้ว่าวิตกกังวลกับความมั่นคงของบ้านเมืองเป็นอย่างมาก เพราะแรงงานต่างด้าวที่หลังไหลมา ทำงานในบ้านเรามีจำนวนมาก ทั้งที่ถูกและไม่ถูกกฎหมาย แต่สิ่งที่น่าเป็นห่วงมากกว่าการทำร้ายต่อยตีธรรมดา คือ ปัญหาความมั่นคง ซึ่งมีที่ท่าว่าจะเป็ปัญหาหนักอกในอนาคต เอาแค่มีปัญหาละเลาะวิวาทธรรมดา ฝ่ายปกครองก็แทบเอาไม่อยู่เพราะแรงงานต่างด้าวมึปริมาณพอ ๆ กับคนไทย แลมเวลาไปเจรจาให้เลิกแล้วต่อกันก็ไม่ฟังกันเลย แม้แต่น้อย จึงต้องใช้วิธี ยิงปืนชู่เท่านั้นถึงจะพอหยุดยั้งความ เข็มเกริมไปได้บ้าง”

ขณะที่ นายสงวน ปานบ้านเกล็ด กำนันตำบลหนองนกไข่ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ก็กล่าวด้วยความวิตกว่า วันดีคืนดีแรงงานเหล่านี้อาจลุกฮือรวมตัวกันยึดประเทศก็เป็นได้ “เมื่อไม่นานมานี้เคยมีแรงงานพม่านำเครื่องขยายเสียง ขึ้นรถปิกอัพแล้วประกาศเป็นภาษาพม่าเพื่อปลุกระดมแรงงาน ด้วยกันให้สู้กับคนไทยที่เคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทกันมาก่อน แลมยังนำยาเสพติดเข้ามาอมเมาคนไทย เพราะคนต่างด้าวเหล่านี้รู้ดีถึงพิษภัยของมันเป็นอย่างดี พวกเขาจึงไม่เสพ แต่จะนำมาให้คนไทยเสพเพื่อบ่อนทำลายความมั่นคง”⁴⁹

ตัวอย่างการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับปัญหาแรงงานข้ามชาติในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ทำให้เห็นว่าสื่อและแหล่งข่าวมองแรงงานข้ามชาติด้วยทัศนคติที่ไม่ดี โดยเฉพาะการมองว่าแรงงานข้ามชาตินั้นเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศ แต่การนำเสนอข่าวดังกล่าวปราศจากการนำเสนอต้นเหตุที่แท้จริงของปัญหา เช่น ทำไมกิจการบางประเภทถึงต้องการแรงงานข้ามชาติ แรงงานข้ามชาติที่เข้ามาอยู่ในชุมชนคนไทยมีชีวิตอย่างไร ถูกปฏิบัติอย่างไรจากคนไทยในชุมชน และนายจ้าง และความรุนแรงที่เกิดขึ้นโดยแรงงานข้ามชาติเป็นผู้กระทำและผู้ถูกกระทำจากคนไทยนั้น มีความถี่มากน้อยแค่ไหน รุนแรงแค่ไหน ซึ่งการนำเสนอข้อมูลที่รอบด้านจะทำให้คนไทยโดยทั่วไปมองแรงงานข้ามชาติอย่างเข้าใจมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

จากการสะท้อนปัญหาของชุมชนที่เกิดจากการเข้ามาทำงานของแรงงานข้ามชาติในทัศนคติของคนไทยในชุมชนโคกขามแสดงให้เห็นว่าการเข้ามาของแรงงานข้ามชาตินั้นทำให้คนไทยในชุมชนโคกขามตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วและปัญหาที่ยังไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนแม้ในปัจจุบันจะมีหน่วยงานหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการปัญหาแรงงานข้ามชาติในชุมชนโคกขามและจังหวัดสมุทรสาครแต่ก็ได้รับเสียง

⁴⁹ มณฑลเชียร อินทะเกตุ, “แรงงานต่างด้าวล้น กำนัน-ผู้ใหญ่บ้านหวั่นพม่ายึดเมือง,” คม ชัด ลึก (1 สิงหาคม 2549): น. 3.

สะท้อนจากคนไทยในชุมชนว่าในปัจจุบันการดำเนินการแก้ปัญหาภัยขาดการบูรณาการ ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาน้อยมาก การดำเนินการส่วนใหญ่มาจากหน่วยงานของรัฐ และเมื่อเจ้าหน้าที่ลงมาดำเนินการแก้ปัญหาก็จะดำเนินการแบบต่างคนต่างทำ ส่วนใหญ่จะเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่มีการวางแผนแก้ไขปัญหาระยะยาว

สำนักหอสมุด